Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראָשען — היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 103 | Łódź, Wtorek, 5 maja 1931 r. | נײַנטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דינסטאָג, י״ח אייר תרצ״א | № 103

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 71־224

16.000 מענשען געליטען פון דער פערפלייצונג אין ווילנע

ווארשא, 4 טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט) עס איז פערעפענטליכט געוואָרען דער אָפיציעלער קאָמוניקאַט וועגען דער פערפלייצונג אין ווילנער קאַנט.

בסך־הכל האָבען געליטען פון דער פערפליי־צונג 16.000 מענשען. עס זענען פערפלייצט געוואָ־רען 2738 געביידעס. דער היזק ווערט געשאַצט אויף 7 מיליאָן זל.

בלוטיגע אונרוהען אין עגיפּטען

לאָנדאָן, 4. (טו) אין עגיפּטען זענען פאָר־געקומען פּאָליטישע אונרוהען. עס איז געקומען צו א בלוטיגען קאַמף מיט פּאָליציי.

8 פּערזאָן זענען דערהרג׳עט געוואָרען.

פּוילישע זשורנאַליסטען אין פּאַריז

אויף דער קאָלאָניאַל־אויסשטעלונג

פּאַריז, 4. (ספּ. טעל.) דער סעקרעטאַריאַט פון דער קאָלאָניאַל־אויסשטעלונג האָט אויף נעכ־טען פערבעטען די פּוילישע זשורנאַליסטען אין פּאַריז צו בעזיכטיגען די אויסשטעלונג, איידער זי ווערט מיטוואָך געעפענט.

די פּוילישע זשורנאַליסטען זענען אַוועק אויף דער אויסשטעלונג מיט׳ן מיטגליד פון דער פּוילי־שער אַמבאַסאַדע ה׳ ניימאַן (א לאָדזער)

מיט געוואַלט אַראָפּגעטריבען פון די שטעלען

די אויסלענדישע מאַרק־הענדלער אין מעקסיקא

מעקסיקע, 4 (יט״א טעלעגראַפיש).

די אַקציע געגען די אויסלענדישע מאַרק־הענדלער אין מעקסיקע האָט געבראַכט דערצו, אַז די רעגירונג האָט אַרויסגעגעבען אַ פערא[illegible] צוטרייבען פון זייערע שטעלען אויף די מערק אַלע הענדלער — אויסלענדער. די פעראָרדנונג איז אויס געפיהרט געוואָרען מיט אַנווענדונג פון געוואַלט, דערביי זענען פיל הענדלער געשלאָגען און אַרעס־טירט געוואָרען.

די מעקסיקאַנישע רעגירונג האָט אַרויסגעגעבען אַן ערקלערונג, אַז זי ערלויבט אויסלענדער צו קומען קיין מעקסיקע אַרבייטען, אָבער נישט זיך פערנעהמען מיט האַנדעל.

צווישען די געליטענע הענדלער געפינען זיך עטליכע הונדערט יודען.

אפּגעוואָרפען דעם פאָרשלאָג וועגען שחיטה־פערבאָט

בערלין, 4. (יט״א טעלעגראַפיש) דער באַ־דענער לאַנדטאַג האָט אָפּגעוואָרפען דעם היטלע־ריסטישען פאָרשלאָג צו פערווערען אין באַדען די יודישע שחיטה.

א באָמבע־אויפרייס אין ליסאַבאָן

ליסאַבאָן, 4 (ספּ. טעל.) צוליב דעם, וואָס עס האָט דעם 1. מאַי אויפגעריסען אַ באָמבע זענען אַרעסטירט געוואָרען 11 פערזאָן.

פּאָליציי האָט געפינען, בעת די רעוויזיעס באַך עטליכע באָמבעס.

די ווענדונג אין דער רומענישער נאַציאָנאַליטעטען־פּאָליטיק

בוקאַרעשט, (יט״א) די גאַנצע רומענישע און יודישע פּרעסע ווידמעט פיל אויפמערקזאַמקייט דער בילדונג פון אונטערשטאַאַטס־סעקרעטאַריאַט פּ פאַר מינדערהייטען - ענינים. מיט׳ן אויסנאַהם פון אַנטיסעמיטישען „אוניווערסאַל״ בעגריסען אַלע צייטונגען די נייע ווענדונג אין דער מינדערהייטען־פּאָליטיק.

די יודישע פיהרער פון די נייע פּראָווינצען און די געוו׳. דעפּוטאַטען ד״ר פישער און ד״ר עבנער האַלטען אָפּ בעראַטונגען וועגען דער שאַפונג פון אַן׳איינהייטליכער יודישער פּאַרטיי אין גאַנץ רו־מעניען. וואָס זאָל אַרויסשטעלען אַן׳איינענע ליסטע, בעת די פּאַרלאַמענט־וואַהלען, וואָס זענען [illegible]שטימט געוואָרען אויף דעם 1. יוני.

„אַרבייטסלאָזיגקייט אַלס וועלט־פּראָבלעם“

פראַנקפורט, (יט״א) דער בעקאַנטער יודי־שער עקאָנאָמיסט פּראָפ. קאַרל פריבראַם איז איינ־געלאַדען געוואָרען דורכ׳ן אוניווערזיטעט אין טשי־קאַגאָ צו האַלטען אַ רייה לעקציעס וועגען אַר־בייטסלאָזיגקייט אַלס וועלט־פּראָבלעם״. פּראָפע־סאָר פריבראַם וועט אויך אין אַמעריקא רעפער־רען וועגען דער אַרבייטסלאָזען־פערזיכערונג אין דייטש־לאַנד.

הענריעטע סאָלד פאָהרט קיין א״י

ניו־יאָרק, 4 (יט״א טעלעגראַפיש) פרוי הענריעטע סאָלד איז אָפּגעפאָהרען קיין ארץ־ישראל וואו זי וועט איבערנעהמען די ליטונג פון דע־פּאַרטאַמענט פאַר געזונדהייטס־וועזען און בילדונג.

געשטאָרבען די עלטעסטע דאָק־טאָרין אין דער וועלט

לאָנדאָן, 4 (טו) מאָנטאָג איז אין לאָנ־דאָן געשטאָרבען די עלטעסטע דאָקטאָרין אין דער וועלט ד״ר הערי׳עט טשיזבי, 100 יאָהר אַלט. זי האָט אָפּגעהאַלטען איהר עקזאַמען אין יאָהר 1865 אויף דער אוניווערזיטעט אין ניו־יאָרק.

ערשטע אויסשטעלונג פון י. וו. א. אין פּאַריז

פּאַריז, (י. ט. א.) דאָ איז געעפענט גע־וואָרען די וואנדער־אויסשטעלונג פון יודישען ווי־סענשאַפטליכען אינסטיטוט, זי נעמט ארום פיל עקספּאָנאַטען, וואָס אילוסטרירען די געשיכטע פון דער יודישער ליטעראַטור, ווי בריף פון שלום־עליכם, י. ל. גאָרדאָן און אנר.

אויף דער עפענונג פון דער אויסשטעלונג האָט ד״ר טשעריקאָווער געהאַלטען א רעפעראַט וועגען די רייכטימער פון יודישען פאָלקלאָר״.

אין דער פיירונג האָבען זיך אויך בעטייליגט שלום אש, שלום גינסבורג און דוד איינהאָרן.

אייראָפּעאישע ווירטשאַפטליכע פערשטענדיגונג

א נייער פראַנצויזישער פּראָיעקט ווערט פונאַנדערגעשיקט צו די אייראָפּעאישע מלוכות

וואַרשאַ, 4 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט) אין די דיפּלאָמאַטישע קרייזען קור־סירען קלאַנגען, אז היינט מאָרגען זאָל דער פראַנ־צויזישער אַמבאַסאַדאָר לאַראָש איבערגעבען דעם פּוילישען אויסערן־מיניסטער בריאַנ׳ס א נייעם פּראָ־יעקט בנוגע דער קאָנצעפּציע פון פּאַן־אייראָפּאַ.

אינ׳ם נייעם פּראָיעקט אנערקענט בריאַן די גרויסע ראָלע פון די מיטעלע און קלענערע מלוכות אין דער קאָנצעפּציע פון א ווירטשאַפטליכער פער־שטענדיגונג אין אייראָפּאַ.

צוליב דעם, וואָס בריאַן שיקט זיין נייעם פּראָיעקט פונאנדער נאָך פאַר דער סעסיע אין גענף, האַלט מען, אז דער פּראָיעקט וועט אויף דער סעסיע שפּילען א דעצידירענדע ראָלע.

געהיימנישפולע מאַסען־פערגיפטונג פון ארבייטער ביי האַמבורג

חשד וועגען א נייע פאַבריק פון גיפטיגע גאַזען

בערלין, 4 (ספּ. טעל.) אין איינער פון די אינדוסטריע־אַנשטאַלטען אין האַמבורג, וואָס אַר־בייט אויס פילם - טאַשמעס, איז געקומען צו אַ מאַסען־פערגיפטונג. בעת׳ן שמעלצען קופער האָבען אַנגעהויבען אַרויסגעהן גרויסע קוואַנטומס גיפט־יגע גאַזען. אַלע אָנגעשטעלטע האָבען פערלוירען דאָס בעוואוסטזיין און 9 פון זיי זענען געוואָרען פער־גיפטעט.

וועגען דער דאָזיגער מאַסען־פערגיפטונג הע־רען די דייטשע צייטונגען נישט אויף צו ברענגען אויספיהרליכע פּרטים.

קודם כל שטעלט זיך אַרויס, אַז די קאַטאַס־טראָפע איז געשעהען דאָנערשטאָג און מען האָט זיך בעמיהט צו מאַכען אַ שווייג.

די צאָהל טויטע דערגרייכט שוין 7. אין אַ שווע־רען צושטאַנד געפינען זיך 2 פערגיפטעטע, אַנדערע 5 שטעהען אונטער אַנ׳אָבסערוואַציע פון דאָקטוירים.

ווי די דאָקטוירים זאָגען, וועלען נאָך זיין מעהר קרבנות, ווייל די פאָלגען פון דער פערגיפטונג וועלען זיך ערשט לאָזען בעמערקען שפּעטער.

די סיבה פון דער קאַטאַסטראָפע איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט, די בעסטע כעמיקער אַרבייטען שוין עטליכע טעג אַרויסצוברענגען דעם זעלבען שטאָף, פון וועלכען עס זענען אַרויסגעקומען די גיפטיגע גאַזען און עס גיט זיך זיי נישט איין.

פערהאַן אַ השערה, אַז מען האָט דאָ צו טון מיט אַ נייע געהיימע פאַבריק פון אַ נייעם סאָרט גיפטיגע גאַזען. עס ווערט קאָמענטירט דער פאַקט, וואָס די פּאָליציי לאָזט נישט צו קיינעם צו די קאָנ־פיסקירטע מאַטעריאַלען, און פּרעפּעראַטען, וואָס זע־נען בענוצט געוואָרען אין דער פאַבריק.

וואס היטלער פערלאַנגט פאַר דייטשלאַנד

דייטשלאַנד קאָן צוזאַמענאַרבייטען מיט ענגלאַנד און איטאַליען

לאָנדאָן, 4 (טו) „דיילי עקספּרעס“ פער־עפענטליכט אַ געשפּרעך פון זיין קאָרעספּאָנדענט מיט היטלערן.

היטלער האָט געזאָגט, אַז דייטשלאַנד געהט מיט ריזען־שריט צו אַ פאַשיסטישער אָרדנונג. ער גלויבט, אַז דייטשלאַנדס אינטערעסען פיהרען צו אַ פערשטענדיגונג מיט ענגלאַנד, צוליב דעם קאָן דייטשלאַנד צוזאַמענאַרבייטען מיט ענגלאַנד און איטאַליען.

היטלער פערלאַנגט נישט צוריקצושטעלען די דייטשע פאַר׳מלחמה׳דיגע גרעניצען און אויך נישט צוריקצוגעבען די פערלוירענע קאָלאָניעס, ער פער־לאַנגט אָבער מען זאָל דייטשלאַנד טראַקטירען גלייך בערעכטיגונג, ווי אַנדערע פעלקער. מען מוז געבען די מעגליכקייט די דייטשען זיי זאָלען קאָנען אויס־איבען זייערע כוחות ווייט איבער די מזרח־גרעניצען און אויסצונוצען די קוועלען, וואָס ליגען פערוואָר־לאָזט צוליב דער פאַלשער ווירטשאַפט. דאָס איז די איינציגע מעגליכקייט צו ראַטעווען דייטשלאַנד און אייראָפּע פון אונטערגאַנג.

נייע אויסערגעוועהנליכע סיים-סעסיע
שויז ענטגילטיג בעשטימט דורך דער רעגירונג
די נייע סעסיע זאל דויערן דריי וואכען

וואַרשאַ, 4 (טעלעפאָניש) פון זיכערע קוועלען אינפאָרמירט מען, אַז די רעגירונג האָט שוין ענטגילטיג בעשטימט צו רופען אַן אויסערגע-וועהנליכע סעסיע פון סיים.

די סעסיע זאָל גערופען ווערען באַלד נאָך דעם גרינעם יום-טוב און זאָל דויערן 3 וואָכען.

אויפ'ן טאָג-אָרדנונג וועלען געשטעלט אַ רייה געזעץ-פּראָיעקטען וועגען בעאַמטע, זעלבסט-פערוואַלטונג און ווירטשאַפטליך-פינאַנציעלע.

יאַפּאַנישער לופטפליהער יאשי-ווארע אויף א רעקארד-רייזע
נעכטען שוין אַרויסגעפלויגען

לאָנדאָן, 4 (טו) דער יאַפּאַנישער לופט-פליהער יאַשיוואַראַ איז היינט פריה אַרויסגעפלויגען פון טאָקיאָ מיט'ן ציל איבערצופליהען דעם פּאַ-ציפיק. דעם ערשטען עטאַפּ פון זיין רייזע רעכענט דער פליהער צו מאַכען קיין ניעראַסאַקי אויף צפון-מזרח פון יאַפּאַן.

דער פליה-וועג איז אָנגעצייכענט דורך דעם אינזעל אַלעיקי אין דער נאָהענט פון אַלאַסקאַ דער פליהער פליהט אַליין.

שוידערליכע ערדציטערניש אין ארמעניע
הונדערטער אומגעקומענע און טויזענדער פערוואונדעטע

בערלין, 4 (סב. טעל.) די ערד-ציטער-ניש, וואָס איז פאָרגעקומען אין אַרמעניען אין סוף פון דער פאָריגער וואָך, האָט געבראַכט הונ-דערטער אומגעקומענע מענשען און טויזענדער פערוואונדעטע. א רייהע שטעטלעך זענען אינגאַנ-צען אָפּגערוימט געוואָרען פון דער ערד. די היזקות זענען קאָלאָסאַלע.

א שטארקע ערדציטערניש אין ענגלאנד

לאָנדאָן, 4 (טו) נעכטען האָט מען אין לאַנקאַשער געפיהלט אַ שטאַרקע ערד-ציטערניש, וואָס האָט געדויערט אַ האַלבע מינוט. עס האָט זיך געהערט הויכע אונטערערדישע אויפרייסען. די ערד-ציטערניש האָט אָנגעמאַכט בעדייטענדע שאָדענס.

מענשליכע קרבנות זענען נישט געווען. הונ-דערטער קוימענס און זעהר אַ סך ווענט פון היי-זער זענען איינגעפאַלען.

לנשיא-הכבוד של מוסדותינו והנדבו היקר
מר יצחק אייזיק גרוסלייט ורעיתו חנה
ליובל השלשים וחמשה של כלולותיהם
אנו מאחלים ברכות אושר ונחת ואריכת ימים ושנים.
הועדים של
בית-המחסה והחוה לילדים עברים בהלנובכ
בית-המחסה לנערות „עזרה“ („פאמאץ“)
מדור לנערים ע"ש של ש. שטיינשניידר ז"ל.
2670

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאַל-אַרצט פאַר נירן, בלאָז און אורין-קראַנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אָן פון 4–7 אָווענד.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
4 צעגעלניאַנאַ 4
פריהער צעגעלניאַנאַ 36) טעל. 216-90.
ספעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען. מענער - שוואַכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען
נעמט אָן פון 9 – 2 נאָכט. און פון 5 – 9 אָווענד
פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-צימער.

זאל פילהארמאניע
20 נארוטאוויטשא 20
פרייטאג, דעם 8-טען מאי ד. י. 9 א זייגער אין אווענד
סוגעסטיווע היילונג און היילונג מיט קרייטעכצער פון
Dr. med. Z. KOELLNER
אין דער בעלייכטונג פון דער מאָ-דערנער מעדיצין, וועט רעפערירען לאַנג-יעהריגער מיטאַרבייטער פון אסקאר וואינאווסקי פון אוניווערזיטעטס-קליניק אין בערלין און וויען, געוו. פלאָט-אַרצט פון דער עסקאַדרע אויפ'ן ווייטען מזרח.
OSKAR WOJNOWSKI
1) ערקלערונגען פון די מעטאָדעס פון אָסקאַר וואָינאָווסקי, 2) אונבעגרעניצטע כעמיע אָדער לעבעדיגע, געוועב, 3) סוגעסטיע אין דער היילונג, 4) נייע וועגען אין דער מעדיצין.
בילעטען צו 1 זל., 1.50 און 2 זל. שוין צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע טעגליך פון 10.30 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג און פון 4 ביז 7 אַ זייגער אין אָווענד.

8-טונג שטעפער-מייסטער
פון לאָדז און אומגעגענד!
דער שטעפער-צעך אין לאָדז טיילט מיט אַלע שטעפער-מייסטער, אַז אויף דער לעצטער פערוואַלטונגס-זיצונג איז בעשלאָסען געוואָרען איבער-צופייסען אַלע האַנדעלס-בעציהונגען מיט דעם לעדער-סוחר
חיים בודע (באַוואַמיעסקאַ 3),
צוליב דעם, וואָס דער אויבענדערמאָהנטער ברענגט שאָדען דעם גאַנצען שטעפער-פאַך.
2674 . דער שטעפער-צעך אין לאָדז.

פעראייז פון פראפעסיאנ. אסעקוראנץ-אגענטען
15 צעגעלניאַנאַ 15 (פריהער 51).
פרייטאַג, דעם 8-טען ד. ח. 11 אַ זייגער פאַרמיטאָג קומט פאָר אין פעראיינס-לאָקאַל
א פערזאמלונג פון אלע פערזיכע-רונגס-אַגענטען.
מיטגלידער און נישט-מיטגלידער ווערען געבעטען צו קומען.
עס האַנדעלט זיך אין אייערע אייגענע אינטערעסען.
2664 די פערוואַלטונג.

השבת אבדה.

פרייטאַג, דעם 1-טען מאי ד. י. האָט מען מיר אַרויסגע'גנב'עט אַ פּאָרט-פעל מיט פאָלגענדע וועקסלען:

1) א וועקסעל אויף 200 זל. אויסשטעלער ל. אבראמסקי, צאָהלבאַר אין וולאָצלאַוועק דעם 20 מאַי 1931, אָרדרע י. לעדערמאַן, לאָדז, נאָוואָם. 4. 2) אַ וועקסעל אויף 100 זל. אויסשטעלער י. לעדערמאַן, צאָהלבאַר דעם 3 יוני 1931. 3) אַ וועקסעל אויף 100 זל. אויסשטעלער י. לעדערמאַן, צאָהלבאַר דעם 7 יוני 1931. 4) א וועקסעל אויף 200 זל. אויסשטעלער י. לעדערמאַן, צאָהלבאַר דעם 11 יוני 1931. 5) א וועקסעל אויף 100 זל. אויסשטעלער י. לעדערמאַן, צאָהלבאַר אין לאָדז דעם 22 יוני 1931, ווי אויך א טשעק אויף 150 זל. פון באַנק-הויז י. הירשבערג פּיעטריקאָווער 24.

אלע וועקסלען ווערען ערקלערט פאַר אונגילטיג. דער עהרליכער פינ-דער ווערט געבעטען געגען בעלוינונג אָפּצוגעבען צו נאָוואָמיעסקי, זאַיאַדזקאַ 29. דיסקרעציע געזיכערט.
2458

כשר! קרינ'יצע כשר!
„POD WAWELEM“ פּענסיאָנאַט
ניי-רעמאָנטירט, 3 מינוט גאַנג צו די לאַזיענקעס
עמפּפעהלט שעהנע זוניגע צימערן
מיט וועראַנדעס און אַ שעהנע פּאָלאַנע
דיעטעטישע קיך – וועגעטאַרישע קיך
אונטער דער לייטונג פון ערשטקלאַסיגען קאָכמאַן.
פון 1. מאי ביז 15. יוני 12 זל. טעגליך / 5 מאָל אין טאָג צום שפּייזן

בעקאַנטמאַכונג.

אויפ'ן סמך פון אַרט. 29 פון דער פאַראָרדנונג פון ה' מיניסטער פאַר אמונות און עפענטליכער בילדונג פון 24 אָקטאָבער 1930 (געזעץ-טאָגבוך פון דער פויל. רעפּ. נומ. 75/30, פּאָז 592), פאָדערט די וואַהל-קאָמיסיע פון דער יודישער קהלה אין לאָדז צו וועהלען אַ קהלה-ראַט דערמיט אויף די וועהלער פאַרצו-שטעלען אין משך פון 5 טעג, ד. ה. דעם 5, 6, 7, 8 און 10 מאי ה. י. אין די שעה'ן פון 10 ביז 15 אַ זייגער, (דעם 10-טן מאי ביז 22 אַ זייגער) אין דער קאַנצעלאַריע פון דער וואַהל-קאָמיסיע, פריהייטס-פּלאַץ 6,

קאַנדידאַטען-רשימות
אויף מיטגלידער פון ראַט און זייערע פערטרעטער.

יעדע רשימה דאַרף פאָרגעשטעלט ווערען לכל הפּחות דורך 50 קהלה-מיטגלידער, וואָס האָבען אַקטיווע וואַהל-רעכט און מוז זיין אונטערגעשריבען דורך זיי מיט נאָמען און פאַמיליען-נאָמען, מיט אָנווייזען די בעשעפטיגונג און דעם אַדרעס.

צוליב דעם, וואָס דער צוזאַמענשטעל פון ראַט איז פעסטגעשטעלט אויף 25 פּערזאָן, דאַרף די קאַנ-דידאַטען-רשימה ענטהאַלטען 50 פּערזאָן, וואָס זענען גענוי אָנגעוויזען לויט נאָמען' פאַמיליען-נאָמען, עלטער, בעשעפטיגונג און וואוין-אָרט און האָבען פּאַסיוו וואַהל רעכט.

דאָס פאָרזעהען קאַנדידאַטען-רשימות מיט קענצייכענס אָדער נעמען פון די גרופּירונגען איז ערלויבט, אָבער נישט פאָדערבאַר.

צו דער וועהלער-רשימה דאַרף צוגעלייגט ווערען אַנ'אייגענהענדיג אונטערגעשריבענע ערקלערונג פון יעדען קאַנדידאַט, אַז לויט זיין בעסטען וויסען בעזיצט ער פּאַסיוו וואַהל-רעכט, אַז ער איז מסכים, מען זאָל איהם אַריינשרייבען אין דער קאַנדידאַטען-רשימה אין, אז אין פאַל פון אויסוואַהל וועט ער דעם מאַנדאַט אָנעהמען.

אַ געמיינזאַמע ערקלערונג פון אַ קאַנדידאַטען-הסכמה, לויט'ן סדר פון דער רייה פון דער רשימה איז ערלויבט צו צוויי אָדער עטליכע קאַנדידאַטען-רשימות, קען צוגעגעבען ווערען אַ געמיינזאַמע שריפטליכע ער-קלערונג פון די אונטערגעשריבענע, אַז זייערע רשימות זענען צווישען זיך פערבונדען. פערבונדענע רשימות ווערען לגבי אַנדערע בעטראַכט אַלס איין רשימה. אויף דער קאַנדידאַטען רשימה דאַרף איינער פון די אונטערגעשריבענע אָנגעוויזען ווערען אַלס פערטרויאונגס-מאַן, דער צווייטער אַלס פערטרעטער. אויב די דאָזיגע אָנווייזונג פעהלט, וועט אַלס פערטרויאונגס-מאַן בעטראַכט ווערען דער ערשטער און אַלס פערטרעטער דער צווייטער פון די אונטערגעשריבענע.

וואַהל-קאָמיסיע פון דער יוד. קהלה אין לאָדז צו וועהלען אַ קהלה-ראַט.

ס'קומט אָן דער זומער—קומען אָן די היצען!
געדענקט, אַז דער איינציגער דערפרישענדער, געזונדער און נאָהרונגספולער געטראַנק איז דאָס ביער,
צוגעריכט אין דערהיים דורך אייך אַליין פון ביר-עקסטראַקט „Prosperité“
בעשאָנקען פאַר זיין גוטסקייט אויף אינטערנאַצ. אויסשטעלונג אין Saint-Nazaire אין 1930 מיט אַ גאָלדענעם מעדאַל און Grand-Prix
דער ביר-עקסטראַקט „Prosperitè“ אין פּאַקעטען אויף 50 גלעזער ביר צום פּרייז 1.20 זל.
צו בעקומען אין אַלע קאָלאָניאַל-געוועלבער און סקלאַד-אַפּטייטשנעס אויפ'ן שטח פון גאַנץ פּוילען.
דער ביר-עקסטראַקט „Prosperité“ איז אַנאַליזירט געוואָרען דורך דעם מלוכה'שען אַנשטאַלט צו אַנאַליזירען נאָהרונגס-מיטלען און געברויכס-אַרטיקלען אין לאָדז L. bież. Ch. 2200/30
„PROSPERITÈ“ Sp. z ogr. odp. Łódź, Leszno 22, tel. 191-51.
מיר בעטען צו לענקען די אויפמערקזאַמקייט אויף די פאַלסיפיקאַטען און די געפעלשטע עהנליכע פערפּאַקונגען.
2671

5 מאַי 1931 לאָדז.

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאָדז 5 מאַי 1931

דער שלום

עס זענען דאָ אַ סך מענשען, וואָס כּ...עהען אונטער שלום אַ מין גוט־פריינד ווערען פון צוקריגטע, ברוגז געוועזענע צדדים: מענשען האָבען זיך צו־ווערטעלט, צעקריגט צוליב אַ „ציגענע באָרד“ האָבען זיך אַרומגעזעהען אַז עס איז נישטאָ פאַר וואָס צו קריגען זיך, האָבען איינע די אַנדערע אויסגעצויגען די הענד און געמאַכט שלום! אומעטום מיינען די דאָזיגע מענשען, אין דער וועלט צווישען יחידים און קבוצים מוז מען זעהען אַלע מלחמה־פיהרענדיגע געגנער איינרעדען זיי זאָלען צווישען זיך בעסער אויפהערען מלחמה־פיהרען און גוט־פריינד ווערען. אויף אַזאַ אופן מיינען זיי, וועט ביסלעכווייז אויס הערען דער קאַמף אין דער וועלט: אומעטום וועט הערשען דער שלום.

עס זענען דאָ אָבער צווייערליי מינים פון שלום, וועלכע שטאַמען פון די צווייערליי מינים פון קאַמף: איינמאָל ווערט דער קאַמף פון פעראינטערעסירטע קבוצים אָדער יחידים אַרויסגערופען דורך וויכטיגע אינטערעסען משני הצדדים, וואָס שטיען אין אַ געוויסער סתירה צווישען זיך, און, אַ צווייטען מאָל פעהלט די דאָזיגע אינטערעסען־סתירה (אַנטאַגאָניזם) אין דער קאַמף, אָפט זעהר אַנ׳עקשנותדיגער און אַ פערביטערטער, ווערט אַרויסגערופען נאָר דורך פערזענליכע, דעמאַגאָגישע סיבות; דאָס איז אַ מחלוקת, וועלכע לאָזט זיך אגב אַמאָל גרינג בעזייטיגען דורך דעם אויבענדערמאָנטען איינריידען אָדער איבעררײדען די בײדע צדדים, זיי זאָלען זיך איבערבעטען און צונויפרעדען.

ביי דעם ערשטען מין קאַמף קען אַ פעסטער און אַ דויערהאַפטער שלום נאָר דאַן דערגרייכט ווערען ווען די וויכטיגע סתירות ווערען בעזייטיגט אָדער לכל הפחות שטאַרק פערקלענערט; אַנדערש קען קיין ממשותדיגער שלום דאָ נישט פאָרקומען!

כל זמן אָבער די דאָזיגע סתירות זענען נישט בעזייטיגט געוואָרען מוז דער קאַמף דויערען, און דרשענען דאָ וועגען שלום הייסט נישט נאָר פערלירען צייט אומזיסט, נאָר אויך שטרעבען צו שאַדען די בײדע קעמפענדיגע צדדים, דער קאַמף אין דער וועלט אַרום וויכטיגע סתירותדיגע ענינים איז איינער פון די גרונד־יסודות פון לעבען און פון דעם מענשליכען פאָרשריט בכלל, ליידער, זענען דאָ אַ סך מענשען ווי געזאָגט, וואָס מיינען, אַז דאָ קען העלפען דער איינרעדען.

דעריבער איז די לאַגע פון דעם וועלט־שלום איצטער אין אַלעמאָל אַזאַ שווערע און אַזאַ סכנה׳דיגע, ווייל מען וויל איהם איינהאַלטען מיט על פי רוב פוסטע דבורים, און נישט מיט מעשים, וואָס זאָלען בעזייטיגען די סיבות פון דער שנאה און פון דער מלחמה אין דער וועלט, בעזייטיגען אָבער איבגאַנצען אַלע אַנטאַגאָניזמען וועלכע זענען פערהאַן צווישען קלאַסען, געזעלשאַפטליכע גרופּירונגען און פעלקער, איז דערווייל לכל הפחות אוממעגליך.

בעזייטיגען דעם קאַמף בכלל אין לעבען הייסט בעזייטיגען דעם לעבען גופא, אַזאַ מין שלום איז דער שלום פון אַ בית־עלמין... שטיל, רוהיג, הגם דאָרטען איז אויך דאָ אַ קאַמף, ווייל עס איז אויך דאָ אַ לעבען!...

ווען מען רעדט דאָ וועגען שלום, איז דאָס נישט וועגען דעם גן־עדן פון „איש תחת גפנו תחת תאנתו“, נאָר וועגען די פאָרמען פון מלחמה־פיהרען. דער גרויסער רעיון, וואָס ליגט אין דער ענטוויקלונג פון דעם צוזאַמענלעבען פון מענשליכע קבוצים, בעשטעהט אין אַ היסטאָרישען, זעהר אַ פּאַמעלעכדיגען אָבער פעסטען שטרעבען צו פערבייטען אין קאַמף דעם גראָבען פיזישען כוח מיט זיינע ווילדע מלחמות און אַנדערע מעשים תעתועים אויף — דעם יושר; נישט דער שווערד, נאָר דער בית־דין מוז מכריע זיין אין דעם קאַמף צווישען קבוצים פונקט אַזוי, ווי דאָס איז שוין אין אַ גרויסער מאָס דערגרייכט געוואָרען בנוגע דעם קאַמף צווישען יחידים, אין דער דאָזיגער ריכטונג געהט די ענטוויקלונג פון דער מענשהייט, נישט קוקענדיג אויף דער שרעקליכער פערשטאַרקונג פון דעם פערפלוכטען מיליטאַריזם אין דעם איצטיגען מאָמענט אין דער וועלט, דאָס איז אַנ׳ענטוויקלונגס־געזעץ, אין דער געשיכטע פון צוזאַמענלעבען פון פערשידענע מענשליכע קבוצים אין דער וועלט; דאָס איז אַ חוק לא יעבור!

די מענשהייט שטרעבט צו אַ ממשלה פון יושר, וועלכע מוז געגרינדעט ווערען אויף די חורבות פון דער ממשלה פון גראָבען פיזישען כוח, דאָס איז אַ לאַנגער, זעהר אַ לאַנגער וועג.

עס איז שווער צו זאָגען איצטער וועלכע פאָרמען אין עתיד וועט אָננעהמען דער דאָזיגער לעבען, עס איז שווער אויפצווייזען, וועלכע פאָרמען דער קאַמף וועט אָננעהמען אי ןלעבען. איך שטעל מיר פאָר, דאָס דער דאָזיגער קאַמף וועט לכל הפחות פון אָנהויב אָננעהמען די פאָרמע פון אַ קאָנקורענץ צווישען בעסערע און ערגערע אַרבייט, צווישען אַרבייט פון פערשידענע איכות.

דעם ערשטען וואונדערבאַרען פּרוב אין דעם פּרט האָבען געמאַכט די ציוניסטען, וואָס זענען אַוועק איינצונעהמען אַ ווילד־מדבריותדיג לאַנד מיט אַ אידעאַליזם, וואָס האָט אפשר זיין גלייכען נישט און מיט מכשירים פון אַ הויך־קולטורעלער אַרבייט; דאָס איז געווען אַנ׳אָנהויב פון אַ נייער תקופה נישט נאָר אין דעם יודישע ןלעבען, נאָר אויך אין דער קולטורעלער ענטוויקלונג פון דעם גאַנצען באַהענטען און מיטעלען מזרח, וועלכער הויבט זיך שוין אָן אַרייבצוציהען אין דער דאָזיגער תקופה און צופּאַסען זיך צו איהר.

יודישע „יונגלעך און מיידלעך“ איבער וועלכע אַלע באַראָנים, האָבען זיך, ווי זייער טבע איז אגב, אַזוי שטאַרק געחכמ׳עט און פון וועמען די האָבען אַזוי שטאַרק חוזק געמאַכט — יודישע „יונגלעך און מיידלעך“, „נאַציאָנאַליסטען“, „ישיבה־בחורים“, בעלי־הלומות און בטלנים“ — האָבען אַריינגעשריבען אין א״י אַ גלענצענדען קאַפּיטעל נישט נאָר אין דער יודישער געשיכטע נאָר אויך אין דער אַלגעמיינער קולטור־געשיכטע!...

די ציוניסטישע הויך־קולטורעלע אַרבייט אין ארץ־ישראל וועט בלייבען אויף לאַנג אַלס מוסטער פון אַ מאָדערנעם קאַמף און פון די אַלט־יודישע ווערטער: „לא בחיל, ולא ברעש, כי אם ברוח“...

דער שטרעבען צו דעם וועלט־שלום דער אמת׳ער פּאַציפיזם בעשטעהט אין אַ שטרעבען צו ענדערען די פאָרמען פון קאַמף אין לעבען, פערבייטענדיג דעם קאַמף פון דעם גראָבען, פערוואַלדיגענדיגען פיזישען כוח אין אַ קאַמף פון רעכט און יושר.

די פאָרמען פון קאַמף וועלען זיך ביסלעכווייז בייטען; דער קאַמף אָבער אַלס דער יסוד פון לעבען דער קאַמף פון סתירותדיגע אינטערעס... ביי יחידים און קבוצים וועט פערבלייבען און פיהרען די מענשהייט צו דעם ווייטערדיגען פאָרשריט!

איך בין דעריבער אַ געגנער למשל פון די צו בעלי־בתישע שטרעבונגען פון „שלום־מאַכען מיט די אַראַבער“, פון איבערבעטען זיך און גוט־פריינד ווערען מיט זיי. אויף וויפיל דאָ אין שפּיל גייען אַריין סתירותדיגע אינטערעסען, מוזען זיי אויסגעקעמפט ווערען; מיר יודען, ווי אונזער שטייגער איז ווילען קעמפען אויף דעם וועג פון יושר; די אַראַבער, ווי זייער שטייגער איז, אויף דעם וועג פון גראָבען פיזישען כוח, עס וועט זיך שוין געפינען מיט דער צייט אַ מיטעל־וועג, אַ פּשרה־וועג, וועלכער וועט דערפיהרען צו דעם אמת׳ען שלום, בעזייטיגענדיג די עוולות... דער קאַמף אין און פאַר א״י געהט ווייטער!

דר. יעקב ווינאַדסקי.

די בייזע, ציינישע און באַרבאַרישע באַנדע

דער היטלעריזם, וועלכער איז אַ געפאַהר פאַר דעם וועלט־שלום

אַרומרעדענדיג די פויליש־דייטשע בעציהונגען אין צוזאַמענהאַנג מיט די קאָנפליקטען אויפ׳ן באָדען פון דאַנציג, שרייבט ד״ר י. טהאָן אין אַנ׳אַרטיקעל „די געפעהרליכע גערסט“:

„נעבען דעם בעסערען טייל פון דייטשען פאָלק איז פאַראַן אַ שלעכטער טייל, זעהר אַ שלעכטער, אַ גרוילענדיג שלעכטער און פאַר דער וועלט זעהר געפעהרליכער, דער דאָזיגער טייל האָט איצט זיין בעשטימטען נאָמען, וואָס רופט אַרויס גרויל און אַפשר אין יעדען מענש: היטלעראָוועצעס. דאָס איז אַ טעמפּע, כאַמסקע, ציינישע, באַרבאַרישע חבריה, וואָס געפינט זיך דערצו כמעט שטענדיג אין אַ מצב פון שווערער שיכרות, און וואָס האָט לחלוטין פערלוירען יעטוועדער געפיהל פאַר דער פּאָליטישער ווירקליכקייט. היטלער, וועלכען מ׳קאָן זיך בשום אופן נישט פאָרשטעלען אין אַ ניכטערנעם צושטאַנד זוכט נישט אין דער וועלט קיין פערבינדעטע, קיין הילף — ער בעגניגט זיך מיט זיך אַליין, ער וועט אַליין, מיט די אייגענע פויסטען זיך וואַרפען אויף דער גאַנצער וועלט און וועט באַלד זיגען. אָט אַזעלכע איינרעדענישען בלאָנדזשען אין דאָזיגען קראַנקען קאָפּ, און אַזוי ווי אין דייטשלאַנד איז פאַראַן פיל הונגער און בויט פיל אַרבייטסלאָזיגקייט און אונצופרידענהייט און די דאָזיגע אונצופרידענהייט בעקומט פון אונפאַראַנטוואָרטליכע מענשען אַלץ נייע שפּייז — האָט זיך דער קראַנקהאַפטיגער היטלעריזם פונאַנדערגעוואַקסען אין אַ גרויסער מאַכט, וואָס איז באַטירליך אַלץ מעהר געפעהרליך, וואָס וועניגער ער ווערט רעגולירט און געלענקט דורך מאָראַל און פערשטאַנד.

אָבער ווי לאַנג די געפאַהר בלייבט אין דעם לאַנד, איז סאַמע צענטער אָדער נאָהענט צום צענטער, איז נאָך אַ האַלבער אונגליק, איז נאָך פאַרהאַן אַ האָפנונג איינצופּאַסען זי אין ראַהמען און אָפּצוהיטען דורך אַ וואַל פון געפעהרליכע אויסברוכען און פערפלייצונגען. דער היטלעריזם ווערט אָבער אַ דירעקטע דראָהונג פאַר דער גאַנצער וועלט, און ער הויבט אָן צו זיי ןטעטיג אויף דער פעריפעריע, וועלכע איז מעהר עמפּינדליך, און וועניגער שטאַנדהאַפטיג געגען פערשידענע קראַנקהייטס־מיקראָבען, אַ חוץ דעם האָט גאָר די פעריפעריע די אייגענשאַפט וואָס זי שטעהט דירעקט אין בעריהרונג מיט „דעם צווייטען“, וועלכער וויל נישט און קאָן נישט פערגעלענקט דורך מאָראַל און פערשטאַנד.

אַזוי איז עס: דער היטלעריזם אין דאַנציג איז אַ דירעקטע בעדראָהונג פאַר׳ן וועלט־שלום, און מוז וועקען די אויפמערקזאַמקייט פון די אַלע וועלט־אינסטאַנצען, וואָס טראָגען אויף זייער גערויסען די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר׳ן שלום פון דער וועלט אויב די היטלערישע שלעגערס צוקלאַפּען די קעפּ אין העלען טאָג ביי זייערע פּאַקטישע אָדער כלומרשטע געגנער אין סאַמע צענטער פון דייטשלאַנד קאָן מען האָפען, אַז דער געזונדער דייטשער נאַציאָנאַלער אָרגאַניזם וועט בעוויזען דעם סם אין זיך גובר צו זיין. ווען אָבער דער דאַנציגער סענאַט ערלויבט זיך צו טאָלערירען די עקסצעסען פון די היטלעראָוועצעס געגען פוילישע בירגער, דאַן שטעלען זיי אויס דער געפאַהר נישט נאָר זייער פרייע שטאָט, נאָר אויך די גאַנצע וועלט“.

בעזוך פון אַ דייטשער דעלעגאַציע

אויף דער ריזיגער אויטאָמאָביל־פאַבריק „אויטאָסטראָי“ אין ניזשני־נאָווגאָראָד

אין ניזשני - נאָווגאָראָד זענען אָראָפּגעקומען אויף אַ בעזוך דער דייטשער אַמבאַסאַדאָר אין מאָסקווע פאָן דירקענס, דער בעקאַנטער דייטשער געלעהרטער פּראָפ. העטש, אין דער גרויסער ...ער־דאַמער באַנקיר קעניגס. די געסט האָט מען קודם כל געוויזען די נייע גיגאַנטישע אויטאָ...ביל־פאַבריק „אויטאָסטראָי“ וועלכע געהערט צו די גרעסטע אונטערנעהמונגען אין רוסלאַנד און איז אויסגעבויט געוואָרען אַלס טייל פון פּלאַן פון דער „פּיאַטילעטקע“.

נאָכ׳ן בעזוך פון „אויטאָסטראָי“ האָט פאָן דירקענס ערקלערט, אַז ער איז איבעראַשט פון דער שנעלקייט, מיט וועלכער עס זענען אויסגעוואַקסען מעכטיגע פאַבריקען, אויפ׳ן אָרט וואו ערשט נישט לאַנג איז געווען אַ געדיכטער וואַלד, דער דייטשער אַמבאַסאַדאָר האָט מיט צופרידענהייט קאָנסטאַטירט אַז אין דער דאָזיגער אונטערנעהמונג האָט די דייטשע אינדוסטריע אַ גרויסען אַנטייל, צושטעלענדיג מאַשינען און קאָנסטרוקציעס.

פאָן דירקענס האָט ווייטער ערקלערט, אַז די טענות פון אייניגע אינדוסטריעלער און עקאָנאָמיסטען געגען דער אינדוסטריאַליזאַציע פון סאָוויעט־רוסלאַנד זענען אונבעגרינדעט, אַז פערקעהרט, די אינדוסטריאַליזירונג וועט הויבען דעם מאַטעריעלען ביוואָ פון די מאַסען און אַ דאַנק דעם וועלען זיך די סאָוויעטישע בעשטעלונגען אין אויסלאַנד נאָך מעהר פערגרעסערען.

פּראָפ. העטש האָט מיטגעטיילט, אַז ער איז געווען אין ניזשני־נאָווגאָראָד אין די יאָהרען 1909, 1912 און 1923 דערפאַר קאָן ער מאַכען פערגלייכען, „אויטאָסטראָי“ האָט געמאַכט אויף איהם אַ טיפען איינדרוק, אָבער נאָכמעהר האָט איהם איבעראַשט דער וואוקס פון מאַטעריעלען און קולטורעלען ביוואָ פון דער בעפעלקערונג. פּראָפ. העטש האָט ערקלערט אַז אַלס מיטבעטייליגטער אין דער שאַפונג פון אַפּמאַך אין ראַפּאַלאָ, וועט ער תמיד זיין פאַר ד״ר מזרח־אָריענטאַציע אין דער דייטשער פּאָליטיק.

היסטאָרישע פערדינסטען פון פּראָפ. ווייצמאַן

אַמעריקאַנער ציוניסטען וועגען דער צוקונפטיגער לייטונג פון אַלוועלטליכער ציונ. אָרגאַניזאַציע

ניו־יאָרק, (יט״א) דער פולער טעקסט פון דער רעזאָלוציע וועגען דער ציוניסטישער לייטונג וועלכע איז, ווי מיר האָבען שוין טעלעגראַפיש מיט געטיילט אָנגענומען געוואָרען אויף דער לעצטער סעסיע פון עקזעקוטיוו־קאָמיטעט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין די פעראייניגטע שטאַטען, לויטעט ווי פאָלגענד:

„דער פּלענום פון עקזעקוטיוו־קאָמיטעט דריקט אויס די פולע אָנערקענונג פאַר די היסטאָרישע פערדינסטען, וועלכע זענען געלייסטעט געוואָרען פאַר׳ן ציוניזם דורך דר. ווייצמאַנען. מיט געשיקטהייט און טריוהייט האָט ער געלייטעט מיט די פערהאַנדלונגען וועלכע האָבען דערפיהרט צו דער באַלפור־דעקלאַראַציע און איהר בעשטעטיגונג אַלס אינטערנאַציאָנאַל־רעכטליכען דאָקומענט דורך דעם פעלקער־בונד אַ דאַנק דער איינגלידערונג אין א״י־מאַנדאַט, וואָס איז איבערגעגעבען געוואָרען ענגלאַנד, מיט דערזעלבער איבערגעגעבענהייט האָט ער זיך געווידמעט דער אָרגאַניזירונג פון קרן־היסוד און געלד־זאַמלונג פאַר ארץ־ישראל. זיין אונערשעפּטע ענערגיע האָט פיל מיטגעווירקט דער ענטוויקלונג פון ישוב, נישט קוקענדיג אויף די גרויסע פּאָליטישע און פינאַנציעלע שוועריגקייטען, זיינע אונערמידליכע בעמיהונגען צו בעשיצען די יודישע ...עכט אונטערן מאַנדאַט זייט די געשעהענישען פון אויגוסט 1929 אין אַ צייט פון גרויסע שוועריגקייטען און מעכטיגער אָפּאָזיציע — רופט אַרויס אונזער וואַרימסטע אָנערקענונג. מיר בעדויערען צוליב די אומשטענדען, וועלכע האָבען בעוואויגען דר. ווייצמאַנען צו בעשליסען נישט צו פערבלייבען אויף דעם פּאָסטען פון פרעזידענט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. מיר זענען אָבער זיכער אַז זיין ראַט און דינסט וועט בלייבען גרייט אויף דעם רוף פון זיין פאָלק און אונזער געמיינזאַמער זאַך.

דר. ווייצמאַנס רעזיגנאַציע פון פּאָסטען פון פרעזידענט פון דער יודישער אַגענץ און פון דער אַלוועלטליכער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע מאַכט דרינגענד די פראַגע פון דער לייטונג. נעהמענדיג אין אַכט די שאַרפע פערטיילונג וועלכע עקזיסטירט היינט צווישען אין דער ציוניסטישער בעוועגונג, בעגינסטיגען מיר די וואָהלען פון אַ לייטונג, וואָס זאָל בעשטעהען פון אַ גרופּע מענשען, וועלכע וועלען זיין פעהיג אויסצופיהרען די פּאָליטישע און ווירטשאַפטליכע ריכטלינען פון קאָנגרעס און זעלען קאָלעקטיוו געניסען פון דער מאַכט, מיט וועלכער עס איז פערבונדען דער אַמט פון פרעזידענט פון דער וועלט־אָרגאַניזאַציע וועמענס קאָמפּעטענצען זיי וועלען קענען לויט זייער אָנערקענונג איבערגעבען פון צייט צו צייט אויף איינעם אָדער מעהרער מיטגלידער פון דער לייטונג“.

די מעגליכקייט פון אַנ׳אַראַביש־יודישער דערנעהנטערונג

וואָס שרייבט דער אָרגאַן פון קאָלאָניאַל־אַמט

לאָנדאָן, (יט״א) אין אַ לייט - אַרטיקעל שרייבט דער האַלב־אָפיציעלער אָרגאַן פון קאָלאָניאַל־אַמט „ניר איסט ענד אינדיאַ מאַגאַזין“:

דער לעצטער בעזוך פון דר. ווייצמאַן אין א״י האָט אונצווויידייטיג בעוויזען אַז די אַראַבישע פיהרער זענען ווייט פון פערלאַנג צו טרעפען זיך מיט די יודען אויף אַ געמיינזאַמען באָדען. עס איז אויך נישטאָ קיין שום סימן וואָס זאָל ערלויבען משער צו זיין, אַז עס געהט צו אַ התקרבות צווישען ביידע געמיינשאַפטען איבער די קעפּ פון די פיהרער, דאָך מוז מען איינזעהען, אַז די פּראָיעקטירטע ענטוויקלונגס - סכעמע פון א״י איז אַ קאָנקרעטע אונטערנעהמונג פון דער מאַנדאַטאַר־מאַכט לטובת אַלע א״י - איינוואוינער — און עס וועט דעריבער נישט זיין איבערטריבען צו האָפען, אַז אויף דעם באָדען וועלען אַראַבער מיט יודען בהדרגה זיך דערנעהנטערען. די בריטישע פּאָליטיק וואָס איז ביז איצט געווען אַ פּאַסיווע וועט פון איצט אָן און ווייטער זיין אַנ׳אַקטיווע, אַ פּראָגרעסיווע, — און עס איז קוים צו גלויבען אַז אויך דער דאָזיגער שבוי זאָל בלייבען אָהן אַ ווירקונג.

דער בוי פון דער חיפה־באַגדאַד באַהן־ליניע

ירושלים, (יט״א) די אויסמעסטונגס־אַרבייטונגען פאַר דער געפּלאַנטער באַהן־ליניע חיפה־באַגדאַד זענען שוי׳ן אין פולען גאַנג. די באַהן־ליניע וואָס וועט אין דער לענג פון 1000 קילאָמעטער פיהרען דורך דעם סירישען מדבר, וועט זיין פערטיג אין יאָהר 1935. די באַהן־ליניע וועט פיהרען פון חיפה קיין טבריה און פון דאָרט דורך צפון עבר־הירדן וועט זי דורכשניידען דעם קאָרידאָר, וועלכער פערבינדט איראַק מיט עבר־הירדן און טיילט אָפּ סיריען פון נעדזש. פון דאָרט וועט די באַהן־ליניע דורך רוטע פיהרען קיין באַגדאַד.

די בוי־טעטיגקייט אין בירא־בידזשאַן

מאָסקווע, (יט״א) דער „קאָמזעט“ פיהרט איצט דורך אַ רעקרוטאַציע פון 1500 קוואַליפיצירטע בוי־אַרבייטער פאַר בירא־בידזשאַן. די בוי־אַרבייטען פון בירא־בידזשאַן רוקען זיך שנעל פאָראויס. עס זענען שוין אויפגעבויט געוואָרען אַ רייה וואוינהייזער פאַר די ניי־אָנגעקומענע איבערוואַנדערער און די וואוינונגס־בעדינגונגען האָבען זיך בעדייטענד פערבעסערט.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג 5 יח' אייר תרצ"א

מאי

זון־אויפגאנג 4.10

זון־אונטערגאנג 6.57

פּראָלאָנגאַציעס, אויסגלייכס־אָפּמאַכען, גלייט־בריף

טעגליכע כראָניק פון האַנדעלס־געריכט

די פירמע אַקצ. געז. „טעקסטיל אינדוסטריאַל. 1 מאַי 9) האָט זיך געווענדעט אין געריכט וועגן ערקלערען איהר אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען. דער גרינדונגס־קאַפּיטאַל פון דער פירמע בעטרעפט 100.000 זל. איינע פון די גרעסטע אָפּנעמער פון דער פירמע איז געווען די אַקצ. געז. „פעפעגע". וועלכע האָט זיך לעצטענס געפינען אין צאָהלונגס־שוועריגקייטען און האָט בעקומען אַ פּראָלאָנגאַציע פון איהרע צאָהלונגען. דער בילאַנס פון דער אַקצ. געז. „טעקסטיל אינדוסטרי" האָט זיך אויפ'ן 25 אַפּריל געשלאָסען מיט דער סומע 235.784 זל. דער בילאַנס פון דער אַקצ. געז. „פעפעגע" האָט זיך געשלאָסען מיט דער סומע פון 39.324,485 זל.

*

הערש מאַיראַנץ, מאַנופאַקטור־געשעפט נאַרוטאָוויטש 22 איז בשעתו ערקלערט געוואָרען פאַר באַנקראָט. די באַנקראָט־מאַסע האָט בעטראָפען 32.942 זל. און די פּאַסיווען — 97.359 זלאָטעס, און 67.43 דאָלאַר. אויף דער לעצטער פערזאַמלונג פון די קרעדיטאָרען האָט דער באַנקראָטירטער פאָרגעשלאָגען צו בעצאָהלען צעהן פּראָצענט פון זיינע חובות אין 2 האַלב־יעהריגע ראַטעס. די מעהרהייט קרעדיטאָרען האָבען דעם פאָרשלאַג אָנגענומען. דאָס געריכט האָט דעם אָפּמאַך בעשטעטיגט.

*

דעם באַנקראָטירטען היערגים קרישטאַל, געשעפט פון עלעקטראָ־טעכנישע אַרטיקלען, קילינסקי 15 איז זיין גלייט־בריף פערלענגערט געוואָרען אויף נייע 3 חדשים ביז'ן 22. יולי ה. י.

מען דאַרף איינשרייבען די קינדער אין די פאָלקס־שולען

פעראָרדנונג פון מאַגיסטראַט צום נייעם שול־יאָהר

(א() אויף די מויערען פון שטאָט זענען פאַרנאַנדערגעקלעבט געוואָרען מודעות וועגען איינשרייבען די קינדער אין שול־עלטער אין די שטעטישע שולען. דער שול־צוואַנג איז אַן־אַלגעמיינער און איהם אונטערליגען אַלע קינדער וואָס זענען געבוירען געוואָרען נאָכ'ן 31 אויגוסט 1917 י. און די יאָהרען 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923 און 1924.

די איינשרייבונגען וועלען פאָרקומען אין אַלע שטעטישע פאָלקס־שולען דעם 23 24 און 25 יוני. די עלטערען און אַפּוטרופּסים וואָס ווילען בעפרייען אָדער אָפּלעגען דאָס בעזוכען די שול דורך זייערע קינדער, דאַרפען זיך ווענדען מיט ענטשפּרעכענדע שריפטליכע מעלדונגען ביז'ן 1 יוני אין דער קאָמיסיע פאַר אַלגעמיינער בילדונג און צושטעלען אַ מעדיצינישע צייגניש

די עלטערען פון די קינדער וואָס זייער מוטער־שפּראַך איז דייטש, אויב זיי ווילען אַז זייערע קינדער זאָלען לערנען אין די פאָלקס־שולען מיט דער דייטשער אונטערריכטס־שפּראַך דאַרפען וועגען דעם אָפּגעבען ספּעציעלע דעקלאַראַציעס אין דער קאָמיסיע פון אַלגעמיינער בילדונג.

אויב די עלטערען ווילען אַז זייערע קינדער זאָלען זיך לערנען נישט אין די פאָלקס־שולען, נאָר אין אַנדערע וועלכע ענטשפּרעכען דעם שול־צוואַנג, (מלוכהשע, פּריוואַטע אָדער אינדערהיים) דאַרפען וועגען דעם מיטטיילען אין דער קאָמיסיע פאַר אַלגעמיינער בילדונג ביז'ן 1 יוני.

פאָרמולאַרען פאַר די דאָזיגע פערשידענע מעלדונגען קען מען בעקומען אין דער קאָמיסיע פאַר אַלגעמיינער בילדונג אין קאַנצעלאַריע אויף פּיראַמאָוויטש 10 אין די אַמט־שעה'ן.

נאָכ'ן בעשטימטען טערמין וועלען די קינדער פערשריבען ווערען אין שטעטישע פאָלקס־שולען און די דעקלאַראַציעס וועלען נישט גענומען ווערען אין אַכט.

עלטערען, וואָס זייערע קינדער ווערען צום ערשטען מאָל פערשריבען אין די פאָלקס־שולען וועט די קאָמיסיע מיטטיילען אין וועלכע שולע דאָס קינד איז בעשטימט. אין פאַל אַז ביז'ן 22 יוני וועלען די עלטערען אָזאַ מעלדונג נישט בעקומען, דאַרפען זיי זיך מעלדען אין דער קאָמיסיע פאַר אַלגעמיינער בילדונג.

ביים אָנקומען אין שולע דאַרף דאָס קינד מיטנעהמען זיין מעטריקע און אַ צייגניש וועגען פּאָקען־אימפּען.

פאַר יעדען קינד איז פאַרהאַן אַן אָרט אין שולע.

א 12 יאָהריגע פּראָסטיטוטקע

טראַגישע איבערלעבונגען פון אַן־אומגליקליך קינד

(2) אויף גדאַנסקע 77 האָט די פּאָליציי ביינאַכט בעמערקט ליגען אין טויער אַ שלאָפענדיג קינד. ווען מ'האָט זי אויפגעוועקט, האָט זי דערצעהלט, אַז זי איז היימלאָז. מ'האָט זי אָפּגעפיהרט אין שטעטישען זאַמעל־פּונקט, דאָרט האָט דער דיזשורנער בעמערקט, אַז דאָס מיידעלעס קערפּער איז בעדעקט מיט עפּעס פערדעכטיגע פלאַמען. אַ מעדיצינישע אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז זי איז ווענעריש קראַנק. דאָס מיידעלע איז אַלט 12 יאָהר, זי הייסט יאַדוויגאַ ג. מיט אַ פּאָר חדשים צוריק איז צו זיי אין דאָרף אַראָפּגעקומען עפּעס אַן־עלטערער הער, וועלכער פלעגט איהר. אָפּט מכבד זיין מיט צוקערלעך, און זי צום סוף מיטגענומען מיט זיך קיין לאָדז. דאָ האָט ער זי אין דער ערשטער נאַכט פערגוואַלדיגט און נאָכדעם אָנגעהויבען זי אַרומשלעפּען אין פערשידענע הייזער, וואו ער פלעגט זי פערקויפען פאַר אַ פּאָר זלאָטיס. די אומגליקליכע האָט נישט געהאַט וועער ס'זאָל זיך פאַר איהר אָננעהמען און האָט מורא געהאַט אימיצען זיך צו בעקלאָגען אויף דעם סוטענער. ענדליך איז זי פון איהם אַנטלאָפען.

די אומגליקליכע איז אָפּגעשיקט געוואָרען אין מאַגדאַלענע־שפּיטאַל. די פּאָליציי זוכט דעם אויסוואורף, אָבער איהר אַרבייט איז פערשווערט, ווייל זי ווייס נישט זיין נאָמען און זיין אַדרעס. דאָס מיידעלע האָט נאָר געקענט אָנווייזען זיינע אויסערליכע סימנים.

רעטזעלהאַפטער אָנפאַל אויף אַן־אויטאָבוס איז פּאַביאַניץ

(2) איינערנעכטען אַרום 10 אין אָוונט איז אין פּאַביאַניץ אויפ'ן מאַרק געשטאַנען אַן־אויטאָבוס וואָס האָט געזאָלט אָפּגעהן קיין לאָדז, מיטאַמאָל זענען אַרויסגעשפּרונגען פון ערגיץ אַ גרופּע יונגעלייט און האָבען אָנגעהויבען מיט שטיינער צו בעוואַרפען דעם אויטאָבוס און מיט שטעקענס צו קלאַפּען די שויבען.

עטליכע פּאַסאַזשירען וועלכע האָבען געמיינט, אַז זיי זענען בעפאַלען געוואָרען פון באַנדיטען האָבען אויסגעשאָסען, ס'זענען באַלד אָנגעקומען עטליכע פּאָליציאַנטען, אָבער ווען זיי זענען אָנגעקומען האָבען זיי שוין קיינעם פון די אָנפאַלער נישט געטראָפען. די אַרויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האָט ערטיילט הילף די פּאַסאַזשירען, וועלכע זענען פערוואונדעט געוואָרען מיט גלאָז פון די צובראָכענע שויבען.

פּאָליציי זוכט די אָנפאַלער.

רעגיסטראַציע אויף אַרבייטס־לאָזע אונטערשטיצונג פאַר מאַי

(מ) מיטוואָך דעם 6 מאַי וועט דער אונטערשטיצונגס אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט אָנהויבען רעגיסטרירען אויף דרינגענדע מלוכה אונטערשטיצונג פאַר מאַי. די רעגיסטראַציע וועט פאָרקומען אין לאָקאַל פון אונטערשטיצונגס־אַמט אויף דער גאַס פון 28 שיטער־פּאָלק נומער 32 אין די שעה'ן פון 9 פריה ביז 2 ביינאַכט לויט פאָלגענדען סדר:

מיטוואָך דעם 6 מאַי —

A B C D E F G H I J

דאָנערשטאָג דעם 7 מאַי —

K L Ł M N O

פרייטאָג דעם 8 מאַי —

P R S

שבת, דעם 9 מאַי —

T U W Z Ż

נעכטען איז אין לאָדז נישט געשטאָרבען קיין איין יוד

אין פערלויף פון נעכטיגען טאָג איז אויפ'ן היגען בית עולם נישט פאָרגעקומען קיין איין לויה. די מתעסקים און די דיזשורירענדע מיטגלידער פון „חסד של אמת" האָבען ביי דער געלעגענהייט געמאַכט אַ „לחיים".

פאַר שלאָגען דעם אייגענעם פאָטער

(2) פאַר שלאָגען זיין פאָטער האָט דאָס געריכט פערמשפּט דעם 18 יאָהריגען אַרטור זעמאַן אויף 4 חדשים טורמע.

שמייכעל פון'ם גליק

דעם 1־טען מאַי ה. י. ביי דער צווייטער ציהונג פון דער „דאָלאַרובקע" איז דאָס הויפּט־געווינס אין דער סומע פון 12.000 דאָלאַר אויף נומער 632.935. די בעזיצערין פון דעם דאָזיגען נומער האָט זיך אַרויסגעוויזען איז די בירגערין פון אונזער שטאָט, די טאָכטער פון ה' ב. ב. די דאָזיגע דאָלאַרובקע האָט זי געקויפט אין דער בעקאַנטער פירמע, וועקסעל־ און לאָטעריע־קאַנטאָר פון ס אַ מ ו ע ל ו ו י י נ ב ע ר ג, (פּ י ע ט ר י־ ק אָ ו ו ע ר 58).

ס'איז ווערט צו דערמאָהנען, אַז די פירמע „סאַמועל וויינבערג", פּיעטריקאָווער 58, האָט איינגעוואָהנליך גליק, ווייל מיט עטליכע יאָהר צוריק איז דאָרט אויך געפאַלען די 40 טויזענד דאָלאַר מיט אַ האַלב יאָהר צוריק ביי דער ערשטער ציהונג פון דער בוי־הלוואה איז דאָרט געפאַלען די 250 טויזענד זלאָטיס. אויך אין דער קאָלעקטור פון דער דאָזיגער פירמע זענען געפאַלען לעצטענס גרעסערע געווינסען. מיט איין וואָרט די פירמע „סאַמועל וויינבערג" פערדינט באמת דעם נאָמען אַלס די גליקליכסטע. די אינהאָבער פון דער פירמע זענען ס. וויינבערג און ס. קאָסמאַן. אַדרעס: פּיעטריקאָווער 58. קיין שום פיליעס בעזיצען מיר נישט.

פּאָבאָר פון יאָהרגאַנג 1910

שבת דעם 2 מאַי האָט זיך אָנגעהויבען אין לאָדז דער פּאָבאָר פון יאָהרגאַנג 1910.

אין דער קאָמיסיע 1 (זאַקאָנטנע 82)

דאַרפען זיך צושטעלען:

היינט, דינסטאָג דעם 5 מאַי די אַלע, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט A. C. E. ביז'ן סוף און זיי וואוינען אויפ'ן שטח פון 3. פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט.

מאָרגען מיטוואָך 3 פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט B.

פאַר דער קאָמיסיע 2 (אַגראָדאָווע 34)

דאַרפען שטעהן:

דינסטאָג דעם 5. מאַי פון Ł ביז'ן סוף פון 12. פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט

מאָרגען, מיטוואָך 1 פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט A. B. G.

פאַר דער קאָמיסיע 3 (אַלטע קאָשטשושקי 21)

דאַרפען שטעהן די פון קאַטעגאָריע B פון 1908

היינט, דינסטאָג דעם 5 מאַי פון L ביז'ן סוף וואָס וואוינען אין 3. קאָמיסאַריאַט.

מאָרגען מיטוואָך 5. פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט A. B. C. D. E. F. G. H. Ch. I. J. K.

די פּאָבאָר פליכטיגע דאַרפען מיט זיך מיטנעמען זייערע פּערזענליכע דאָקומענטען און די בעשטעטיגונגען, אַז זיי זענען פריינגעצויגען געוואָרען אין די פּאָבאָר־ליסטעס.

צושטעלען דאַרף מען זיך פּינקטליך 8 פריה.

אָפּגעהאַקט אַ האַנט ביי אַן־אַרבייטער אין שחט־הויז

אין שטעטישען שחט־הויז אויף ראַדוואַנסקאַ איז פאָרגעקומען אַ טראַגישער פאַל. דער אַרבייטער משה שיב (יעראָזאַלימסקאַ 7) האָט העלפענדיג זיין חבר ביי דער אַרבייט צוגעהאַלטען די בהמה פאַר די הערנער. זיין קאָלעגע האָט געוואָלט מיט דער האַק צוהאַקען די בהמה, האָט ער אָבער מיט דער האַק געטראָפען ריב'ן אין האַנד און איהם אָפּגעהאַקט כמעט די גאַנצע רעכטע האַנד. די אַרויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האָט דעם פערוואונדעטען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

דאָס יודישע סוחר'טום

געגען דעם צוואַנגס־קאַרטעל פון שפּינערייען

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס די טעג דאַרף דורכ'ן מיניסטעריום העצידירט ווערען די פראַגע וועגען דעם שפּינער־קאַרטעל און ס'זענען פאַראַן מיינונגען, אַז דאָס מיניסטעריום וועט די שפּינער, וואָס זענען געגנער פון קאַרטעל צווינגען אָנצוגעהערען צום דאָזיגען קאַרטעל, האָט זיך דער צענטראַלער סוחרים־פעראיין (פּיעטריקאָווער 10) געווענדעט מיט אַ מעמאָריאַל צו דער האַנדעלס־ און אינדוסטריע־קאַמער, אין וועלכען ס'ווערט אַרויסגעזאָגט די שטעלונג פון סוחר'טום בנוגע דעם קאַרטעל. דער דאָזיגער מעמאָריאַל זאָל דינען אַלס מאַטעריאַל פאַר די סוחרים — פערטרעטער און פאַר'ן מיניסטעריום אַלס מיינונג פון סוחר'טום אין דער דאָזיגער פראַגע.

אינ'ם מעמאָריאַל ווערט אָנגעוויזען, אַז דער קאַרטעל וועט נאָרמירען די פּראָדוקציע און פעסטשטעלען די בעדינגונגען פון פערקויף. דורכדעם וועט דאָס סוחר'טום פערלירען זיין איניציאַטיווע ביי דער פערקויפס־קאַלקולאַציע און די סוחרים, וועלכע זענען פערשידען לויט זייער פינאַנץ־קראַפט וועלען ווערען איינגעטיילט אַבהענגיג פון דער קאַרטעל — פּאָליטיק.

דער קאַרטעל וועלענדיג אויסמיידען די פרייע קאָנקורענץ פון די סוחרים וועט וואַהרשיינליך אויך שאַפען אַן־אייגענע פערקויפס־ביוראָ און וועט ביי פיל סוחרים אָפּנעהמען זייער בעשעפטיגונג. מיטהאַלטענדיג אויף אַזאַ אופן צו פערשטאַרקען דעם קריזיס און אַרויסרופענדיג נאָך מעהר פּויפּעריזאַציע

דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום האָט פערעפענטליכט דעם אינהאַלט פון צירקולאַר וועגען פונאַנדערלעגען אויף ראַטעס דעם ... שטייער. דער צירקולאַר טראָגט דעם נומער ל. ד. 5. 6860 1,31.

דער נייער צירקולאַר זעהט פאָר, אַז דעם אונטערשיד צווישען דעם אויסגעמאָסטענעם שטייער פאַר'ן יאָהר 1930 און די איינגעצאָהלטע זאַליטשקעס זאָל מען, קאָנען איינצאָהלען אין צוויי גלייכע ראַטעס. נעמליך, דעם 15. מאַי און דעם 15. יוני. די נישט איינגעצאָהלטע אין דער צייט זאַליטשקעס איינגאַנצען אָדער טיילווייז אויפ'ן חשבון פון יאָהר 1930, דאַרפען אויפגעמאָהנט ווערען צוזאַמען מיט שטראָף־פּראָצענטער, בערעכענט לויט דעם געזעצליכען צאָהלונגס־טערמין און אויך צוזאַמען מיט די עווענטועלע עקזעקוציע־קאָסטען. אַ

געגויער טעקסט פון דער פעראָרדנונג וועגען שטייער־הנחות

אויסנאַהם זענען זעלבסט... שטענדיק די זאַליטשקעס, וועגען וועלכע עס זענען שוין פריהער אָנערקענט געוואָרען. הנחות אין דער פאָרם פון פונאַנדערלעגען אויף ראַטעס אָדער אָפּלעגען דעם צאָהלונגס־טערמין.

דער צאָהלונגס־טערמין פון די זאַליטשקעס פון אומזאַץ־שטייער פאַר'ן 1. און 2. קוואַרטאַל פון יאָהר 1931 ווערט אָפּגעלעגט: פאַר'ן ערשטען קוואַרטאַל ביז'ן 15. יולי און פאַר'ן 2. ביז דעם 15. אויגוסט ה. י. צו די דאָזיגע טערמינען האָט נישט קיין אָנווענדונג דער 14־טאָגיגער פערלייכטערונגס־טערמין.

דאָס נישט האַלטען זיך אין די טערמינען ברענגט מיט זיך דאָס פערלירען די הנחות, וואָס זענען אין צירקולאַר פאָראויסגעזעהן געוואָרען.

היינטיגער ל"ג-בעומר — דער טאָג פון דער יודישער פרוי, אינטעליגענץ און יוגענד פאַר גאולת הארץ

טראַדיציאָנעלע זאַמעל-אַקציע. — קק"ל-אויספלוג פון ציוניסטישע יוגענד אָרגאַניזאַציעס און ספּאָרט-פעראיין פון „מכבי". — טראַדיציאָנעלע פייערונג אין „וויזאָ"

ל"ג-בעומר דער טראַדיציאָנעלער פריהלינגס-יום-טוב, וועלכער פערבינדט דאָס יודענטום אין די גלות-לענדער מיט'ן אויפוואַכענדען ארץ-ישראל, איז היי יאָהר פּראָקלאַמירט געוואָרען אַלס טאָג פון דער יודישער פרוי, אינטעליגענץ און יוגענד פאַר'ן קרן-קימת.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם ווערט איינגעאָרדנעט אַ ברייטע זאַמעל-אַקציע, וועלכע וועט דויערען אַ גאַנצע וואָך און אין וועלכער עס וועלען זיך באַטייליגען די ציוניסטישע יוגענד, דער פרויען-פערבאַנד „וויצו" און עלטערע ציוניסטישע עסקנים פון שטאָדט.

די אַרבייטענדע אינטעליגענץ באַשטייערט זיך דעם היינטיגען ל"ג-בעומר מיט אַ טאָג אַרבייט לטובת דעם קרן-קימת.

* * *

היינט 8.30 פריה הויבט זיך אָן דער קק"ל-אויספלוג. די ספּאָרט-פעראיינען פון „מכבי" און אַ טייל יוגענד-אָרגאַניזאַציעס פערזאַמלען זיך 7 פריה אויפ'ן הויף פון בר-כוכבא און פון דאָרט מאַרשירען זיי אַרויס דורך די פּיעטריקאָווער, פּל. וואָלנאָשטשי, נאָוואָמיעסקא און זגערסקא ביז העלענוווק. די איבריגע אָרגאַניזאַציעס וועלען זיך פערזאַמלען אין זייערע לאָקאַלען און גאַנץ פריה בעזונדער אַרויסמאַרשירען קיין העלענובעק.

אין משך פון גאַנצען פאָרמיטאָג וועלען די אַנטייל-נעהמער פון אויספלוג פערברענגען ביי ספּעציעלע ל"ג-בעומר-פייערונגען און פערשידענע ספּאָרט-פערוויילונגען.

4 אַ זייגער נאָכמיטאָג קומט פאָר אַ פייערליכע אַקאַדעמיע פון אַלע אָרגאַניזאַציעס מיט דער באַטייליגונג פון די אָנגעזעהענסטע ציוניסטישע עסקנים און איינגעלאַדענע געסט פון דער שטאָט.

ערשט 6 אָוונט וועט דער עולם צוריק-מאַרשירען, פאָרמירט אין אַ פּאַראַדע-צוג מיט אָרקעסטער א. ז. וו.

דער צוג וועט אָנקומען אין שטאָט 7 אָוונט און וועט אדורכגעהן די גאַסען: זגערסקא, נאָוואָמייסקא, פּל. וואָלנאָשטשי, 11 ליסטאָפּאַד (קאָנסטאַנטינער), זאַכאָדניא, שרודמייסקא (צעגעלניאַנאַ) ביז רוג גדאַנסקא.

צוליב דעם, וואָס דער היינטיגער ל"ג-בעומר איז פּראָקלאַמירט געוואָרען אַלס טאָג פון דער יודישער פרוי פאַר'ן קרן-קימת, אָרדענט איין די היגע אָפּטיילונג פון „וויזאָ" אין אייגענעם לאָקאַל (שענקעוויטש 26) היינט דינסטאָג אַ „פייף-אָ-קלאָק" מיט מוזיק, טאַנץ און אַ אַרטיסטישען טייל, אויסגעפיהרט דורך די מיטגלידער פון דער העברעישער טעאַטער-סטודיע.

אין אַלגעמיין פערשפּרעכט דער היינטיגער ל"ג-בעומר יום-טוב פון קרן-קימת צו זיין זעהר אימפּאָזאַנט.

אויפגעקלערט די טראַגישע געהיימניש

פון דראָזשקע מיט 2 געזונטע און איין פערחלשטע פּאַסאַזשיר

אין נעכטיגען נומער פון אונזער צייטונג האָבען מיר דערצעהלט וועגען אַ געהיימנישפולע געשיכטע מיט אַ דראָזשקע, 2 געזונדטע און 1 פערחלשט'ען פּאַסאַזשיר. איצט דערוויסען מיר זיך וועגען פאָלגענדע איינצעלהייטען פון דעם פאַל.

דער יונגערמאַן איז געוועזען 21 יאָהר אַלט. זיין נאָמען איז משה קאַשטשושקאָ פון ראַדאָשיץ. מיט אַ צייט צוריק איז ער קראַנק געוואָרען אויף אַנ'אויער. די קראַנקהייט האָט זיך אַנטוויקעלט און מ'האָט איהם געהייסען מאַכען זיך אַנ'אָפּעראַציע. איז זיין ברודער מיט איהם געקומען קיין לאָדז. דאַ האָט ער געזאָלט אַנגענומען ווערען אין פּאָזנאַנסקיס שפּיטאַל, אָבער ער האָט נישט געהאַט קיין דאָקומענטען מיט זיך און זיין ברודער איז אַוועקגעפאָהרען מיטצוברענגען זיי פון ראַדאָשיץ. דערווייל האָט מען איהם נישט געהאַט וואו אַהין צוטאָן און דערפאַר האָבען 2 זייערע באַקאַנטע איהם בעשלאָסען „אונטערצוואַרפען". האָבען זיי איהם אָפּגעפיהרט אויף אַ דראָזשקע און איהם איבערגעלאָזט אויף דער גאַס. פּאַגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שטעטישען זאַמעל-פּונקט, אָבער די קראַנקהייט האָט איבצווישען (אַזוי פּראָגרעסירט, אַז דער קראַנקער איז געשטאָרבען, איידער דער ברודער איז צוריקגעקומען מיט די פּאַפּירען.

„חסד של אמת" בעמיהט זיך, אַז מ'זאָל דעם טויטען נישט פּאַלמעסען און בעשעפטיגט זיך מיט דער לוויה.

יובילעאום פון יודישען וועבער-קאָאָפּעראַטיוו „פּראָגרעס"

וואָס האָט אויפגעטון דער ערשטער מעכאַנישער וועבער-קאָאָפּעראַטיוו אין לאָדז

די פראַגע פון איבערגעהען אויף קראַפט-אַרבייט איז פאַר די יודישע טעקסטיל-אַרבייטער געוואָרען אַ פראַגע פון בעקומען די מעגליכקייטען צו פערדינען, צו קענען ווי ס'איז מאַכען אַ בעשיידענעם לעבען. פערשידענע געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס האָבען זיך פערנומען מיט דער פראַגע און זוכען מיטלען ווי אַזוי צו דערהאַלטען ביי זייערע פּרנסות די יודישע וועבער, וואָס ווערען אין די מאַסען אַרבייטסלאָז און האָבען נישט קיין שום אויסזיכט אויף צו בעקומען אַרבייט אויב זיי וועלען נישט צופּאַסען זיך צו די נייע בעדינגונגען. מיט אַ יאָהר צוריק האָט זיך אַ גרופּע פון עטליכע און צוואַנציג יודישע וועבער אָרגאַניזירט און געבילדעט אַ קאָאָפּעראַטיווע וועבעריי. זיי האָבען איינגעאָרדנט 23 קאַרט-שטוהלען מיט פערשידענע הילפס-מאַשינען און מכשירים. די איינאָרדנונג האָט געקאָסט 5.500 דאָלאַר. די 23 מיטגלידער האָבען איינגעצאָהלט 10 פּראָצענט פונ'ם ווערט אַלס פּאַיען. דאָס איבריגע געלד האָט זיי אויסגעבאָרגט די היגע אָפּטיילונג פון „אָרט", וועלכע האָט אויך איבערגענומען די אויפזיכט איבער דער ליטונג פון דער פאַבריק, וועלכע איז אָנגעפיהרט געוואָרען פון די קאָאָפּעראַטיוו-מיטגלידער גופא.

ווי יעדע נייע אונטערנעהמונג האָט אויך דער קאָאָפּעראַטיוו „פּראָגרעס" פון אָנהויב געשוואַנקט, אָבער נאָך אַ פּאָר חדשים עקזיסטענץ האָט זיך דאָרט איינגעשטעלט אַ נאָרמאַלע אַרבייט. ביי אַ רייה יודישע חסידישע פאַבריקאַנטען און געזעלשאַפטליכע טוער, צו וועלכע דער קאָאָפּעראַטיוו האָט זיך געווענדעט נאָך הילף האָבען זיי קיין אָפּקלאַנג נישט געפונען. הגם דער קאָאָפּעראַטיוו איז שבת נישט טעטיג. דערפאַר אָבער האָבען זיך אָפּגערופען אַנדערע און פערזיכערט דעם קאָאָפּעראַטיוו קודם כל מיט לוין-אַרבייט. אין פערלויף פונ'ם ערשטען יאָהר האָט דער קאָאָפּעראַטיוו געמאַכט אַנ'אומזאַץ פון 86.000 זל. און האָט בעוויזען אָפּצאָהלען 700 דאָלאַר אויפ'ן חוב. אַ חוץ די 23 מיטגלידער פון קאָאָפּעראַטיוו, וועלכע זענען אַלע געווען בעשעפטיגט אַ גאַנץ יאָהר האָבען אין דער וועבעריי בעקומען אַרבייט אויך 15 מענשען און אַ גרופּע פון אַ צוויי צעהנדליג האַנד-וועבער האָבען פאַר דער צייט זיך בעוויזען אויסלערנען צו אַרבייטען אויף די מעכאַנישע שטולען. אַזוי אַרום האָט דער קאָאָפּעראַטיוו, וועלכער איז ענטשטאַנען מיט דער שטיצע פון געזעלשאַפטליכע כוחות אויך אָפּגעטון אַ געוויסע געזעלשאַפטליכע אַרבייט, און זעצט ווייטער פאָר דאָס לערנען האַנד-וועבער צו אַרבייטען אויף מעכאַנישע וועב-שטוהלען.

די קאָאָפּעראַטיוו-מיטגלידער, וועלכע בעקומען אַרבייט פון עטליכע יודישע פאַבריקאַנטען פערדינען אין דורכשניט 50 זל. אַ וואָך, די געהילפען — ביז 30 זל.

היינטיגען זונטאָג איז געוואָרען אַ יאָהר זייט דער קאָאָפּעראַטיוו איז געגרינדעט געוואָרען. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז פאָרגעקומען אין אייגענעם לאָקאַל אויף פּאָלודניאָוואַ 52 די פייערונג פון יאָהר עקזיסטענץ. ס'זענען געקומען ביז 200 מאַן מיטגלידער פון קאָאָפּעראַטיוו מיט זייערע פאַמיליעס, פערטרעטער פון פערשידענע געזעלשאַפטליכע, קולטורעלע און פּראָפעסיאָנעלע אינסטיטוציעס. די פייערונג האָט געעפענט ה' ביאַלער און האָט פערבעטען אין פּרעזידיום די ה"ה מאָשקאָוויטש דיר. לעקין, הערשקאָוויטש, ד"ר שוואַלבע, טאַרקא און א. פרידריך. עס האָבען גערעדט ה. מאָשקאָוויטש ש. קאַץ („אָרט"), הערשקאָוויטש (האַנדווערקער צענטראַלע, פּאָלודניאָוואַ 4), לעווקאָוויטש (טישלער-צעך, בזשעזשינער 7), כאָלמסקי (טישלער- און דרעקסלער-צעך. פּאָלודניאָוואַ 4), גרשון ראָזענבערג (טעקסטיל-אַרבייטער-פעראיין), רייס („קול-טור-ליגע"), צעדערבוים (פּועלי- אמוני ישראל), טאַרקא (לוין-וועבער-מייסטער), פרייס (קליינהענדלער פעראיין) און צום סוף אַדוו. ווייצמאַן, וועלכער האָט בעגריסט דעם קאָאָפּעראַטיוו אין זיין אייגענעם נאָמען.

מיט אַ ווענדונג צו דער יודישער געזעלשאַפט אַז זי זאָל שטיצען די וויכטיגע עקאָנאָמישע פּלאַצובקע האָט ה' מאָשקאָוויטש געשלאָסען די פייערונג

נאָכדעם איז אין זעלבען לאָקאַל פאָרגעקומען אַ סעודה'לע אויף וועלכען די מיטגלידער מיט זייערע פאַמיליעס און געסט האָבען זיך געוויילט ביז אין ווייסען טאָג אַריין.

ענדגילטיג פעראייניגט ביידע קירזשנער-צעכען

די טעג איז אין לאָקאַל פון צעך (וואָלטשאַנסקא 4) פאָרגעקומען דער ענדגילטיגער פעראייניגונגס-אַקט פון ביידע קירזשנער-צעכען אין לאָדז. דאָס עקזיסטירען פון 2 צעכען אין איין שטאָט האָט איבערצייגט די קירזשנער-בעל-מלאכות, אַז עס איז אומעגליך געווען דורכצופיהרען די מינדעסטע אַקציע אויף צו פערבעסערן די עקאָנאָמישע לאַגע אין קירזשנער-פאַך.

לעצטענס אָבער האָט אנגעהויבען רייף ווערען דער געדאַנק פאַר ברענגען צו אַ פעראייניגונג אין ענדליך איז דעם 25 פעברואר ה. י. אונטערגעשריבען געוואָרען דער פעראייניגונגס-אָפּמאַך און על-פי גורל איז ליקווידירט געוואָרען דער צעך פון וואָלטשאַנסקא 19. דעם 19 אַפּריל ה. י. איז פאָרגעקומען די פייערליכע פעראייניגונגס-פערזאַמלונג פון ביידע צעכען.

אויף דער פערזאַמלונג זענען אַנוועזענד געווען פערשטעהער פון האַנדווערקער-קאַמער, האַנדווערקער-באַנק און אַ גאַנצע רייה האַנדווערקער אינסטיטוציעס און צעכען. דאָס פערלייענען דעם פעראייניגונגס-אַקט דורך ה' באַמבעל האָט געטראָגען אַ פייערליכען כאַראַקטער און איז דורך די פערזאַמעלטע אויפגענומען געוואָרען אַלס דער אָנזאָג פאַר אַ בעסערען מאָרגען אין האַנדווערקער-לעבען.

נאָך אַ רייה בעגריסונגען פון פערש. האַנדווערקער-אינסטיטוציעס איז געוועהלט געוואָרען אַ נייע פערוואַלטונג פון די ה"ה: סטאַרשי — פּשיגורסקי משה, פּאָדסטאַרשי — באַמבעל ישראל, שאַליט משה, ליפּמאַן. פערוואַלטונג: נייסט, שאַליט י. ר., וואַסערמאַן משה, קאַן, הענריקאָווסקי און שנירמאַן. רעוויזיאָנס-קאָמיסיע: פישלעוויטש א. מ., וואַסערמאַן פ., זילבערשטיין. שידס-געריכט: באַמבעל ג., פּיאָטרושקאַ פ., הענריקאָווסקי, מאָשקאָוויטש, אַמזעל.

די פייערליכע פעראייניגונגס-פערזאַמלונג האָט זיך געענדיגט מיט אַ באַנקעט ביי געדולד'ן.

פאַר נייע קינדיגונגען אין דער אינדוסטריע

(פּ) אין די היגע גרויסע טעקסטיל-פאַבריקען דערוואַרט מען אַז ענדע וואָך זאָלען פאָרקומען מאַסען קינדיגונגען פון די אַרבייטער, כדי מ'זאָל זיי שפּעטער קענען פאָרשלאָגען נייע אַרבייטס-בעדינגונגען און אַרבייטס-לוינען.

נייע פּאָסט מאַכען פאַר אַבאָנענטען אויף דער פּאָסט

(א) די הויפּט-פּאָסט האָט איצט בעשלאָסען איינצופיהרען נייע פּאָסט-קעסטלעך פאַר אַבאָנענטען. לעצטענס איז די פּאָסט נישט געווען אימשטאַנד נאָכצוקומען אַלע פאָרלאַנגען פון די אַבאָנענטען, איצט וועלען אַלע בעשטעלונגען אויסגעפיהרט ווערען.

1 יאָהר אויסבעסערונגס-הויז פאַר אַ רויב-אָנפאַל אין פעלד

(2) וואַלענטי דוואָזשעצקי פון לאָסק, איז בעשולדיגט געוואָרען אין אויספיהרען אַ רויב-אָנפאַל אויף מאַרבייפאָהרענדע סוחרים.

דעם 12 אָקטאָבער 1930 זענען יעקב ראָטשטיין און משה פאָדלעוויטש בעפאָלען געוואָרען דורך אַ פערבייגעהער וועלכער האָט זיי צושלאָגען מיט אַ שטעקען און טעראָריזירענדיג זיי געפאָדערט געלד, אויף זייערע געשרייען זענען אָנגעלאָפען פערבייגעהענדע פויערים און דער אָנפאַלער איז אַנטלאָפען, אויף מאָרגען האָבען ראָטשטיין און פאָדלאָוויטש אויפ'ן מאַרק דערקענט דעם אָנפאַלער, מ'האָט איהם אַרעסטירט און געכטען איז ער געמשפּט געוואָרען, ער האָט בעקומען 1 יאָהר אויס-בעסערונגס-הויז.

פּוליצייען

לימרען פון דיק-דאַרס, מאָגען-זויער איבערגוס, לעבער-אָנשאַפונג, ברוסט-בעקלעמונג, האַרץ-קלאַפּען ווערען צייטווייס דורכ'ן געברויך פון נאַטירליכען בימער-וואַסער געדינערט Franciszka Józefa צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען און סקלאַד-אַפּטעקעס.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) דאַנצער (זגערזשער 57), גראָשקאָווסקי, (11 ליסטאָפּאַד 57), גאָרפיין (פּילסודסקי 54), באַרטאָשעווסקי (פּיעטריקאָווער 164), רעמבעלינסקי (אַנדזשעיאַ 26), שימאַנסקי (פּשענדזעלניאַנאַ 75).

זעלבסטמאָרד פון אַ פּאָליציאַנט

(2) אין טאָמאַשאָוו האָט זיך דערשאָסען בעת זיין דיזשור-דינסט דער פּאָליציאַנט יוזעף ראַדאָמסקי. ווי די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, האָט ראַדאָמסקי שוין איינמאָל געפּרובט בעגעהען זעלבסטמאָרד דורך דערשיסען זיך. מ'האָט איהם אָבער אָפּגעראַטעוועט און זייט דאַן האָט ער בעקומען אַ נערווען-ערשיטערונג.

נעכטען האָט ער זיך דערשאָסען צום צווייטען מאָל, און דאָס אויף טויט.

באַנדיטיזם

(2) אויף וואָלדעמאַר זשאַק פון דאָרף יוסטינאָוו זענען אָנגעפאַלען 5 אומבעקאַנטע ווען ער איז פערבייגעפאָהרען דעם דאָרף אַנדזשעיעוו אויף אַ ראָווער. זשאַק איז געבליבען ליגען אַ פערחלשטער און די אָנפאַלער זענען אַנטלאָפען. צום פערחלשטען האָט מען אַרויסגערופען די לאָדזער פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט איהם אין אַ גוססדיגען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

זשאַק האָט, קומענדיג צו זיך, דערקלערט אַז איהם האָט פערוואונדעט גוסטאַוו ערשטלינג פון דאָרף ראַנאָוו. מ'האָט ערשטלינגען אַרעסטירט און געבראַכט אין דער טורמע אויף קאָפּערניקאַ-גאַס.

היט אייערע קינדער

(ב) אויף פּאָלנאָצנאַ 6 האָט דער 5 יאָהריגער פישעל אָרבאַך, וועלכער איז געבליבען אַליין אין קוך איבערגעקערט אויף זיך אַ טאָפּ מיט קאָכעדיגע מילך. דאָס קינד האָט זיך זעהר שטאַרק אָפּגעבריהט די אַרויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט הילף.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

דינסטאָג, ד. 5 מאַי 1931

11,58 צייט-סיגנאַל, 12,05 גראַמאָפאָן-פּליטען, 13,15 טאָג-פּראָגראַם, קינאָ-און טעאַטער-רעפּערטואַר, 14,35 לופטפּליה-מינוט, 14,50 „לאַנד קענטענישער ציקליסטען ראַיד" (טר. פון וואַרשאַ), 15,30 פּאָרטראָג פאַר מאַטוריסטען א. ט. „איירעפּעט שטעלונג צום יאַנואַר אויפשטאַנד" פון פּראָפ. ה. מאָשטשיצקי „די פּוילישע פראַגע אין דער צווייטער העלפט פון דער וועלט-מלחמה פון ד"ר וו. ליפּינסקי (טר. פון וואַרשאַ), 16,10 קאָמוניקאַט פאַר שיפער און פישער 16.30 גראַמאָפאָן-פּליטען, וואַרשאַ 17,15 פּאָרטראָג פון פּראָפ. סט. סומינסקי (טר. פון וואַרשאַ), 17,45 פּאָפּולערער סימפאָנישער קאָנצערט פון וואַרשאַווער פילהאַרמאָניע-אָרקעסטער (טר. פון וואַרשאַ) 18,45 פערשידענעס, 19,10 קאָמוניקאַט פון לאָדזער האַנדעלס-קאַמער, פּראָגראַם אויף מאָרגען, 19,25 גראַמאָפאָן-פּליטען פון וואַרשאַ. 19.40 ראַדיאָ פּרעסע-זשורנאַל פון וואַרשאַ, 20 פעליעטאָן פון רעד. ז. דעמביצקי פון וואַרשאַ, 20,15 פּאָפּולערער קאָנצערט פון וואַרשאַ, 21,35 פעליעטאָן א.ט. „דער איבערמענש" פון פּראָפ. ט. זשעלינסקי (טר. פון וואַרשאַ), 21,50 פּיאַנאָ-רעציטאַל פון פּרל. עלקין (טר. פון וואַרשאַ), 22,35 „פּ.א.ט." וועטער-פּאָליציי-און ספּאָרט קאָמוניקאַטן. לייכטע און טאַנץ-מוזיק פון וואַרשא.

לעזט אויפמערקזאַם!

קאָנסערוואַטאָרען צו לאָדעס

צו וועלכע מ'דאַרף נישט אַנווענדען

קיין שום פיזישע קראַפט און קיין שום מאַשינען,

די קאָנסערוואַטאָרען האַלטען ביז 48 שאַקעלט. יעדען קויפער ערטייל איך אַלע נויטיגע טעאָרעטישע אָנווייזונגען.

לויט מיינע אָנווייזונגען בעקומט מען אין משך פון 10—15 מינוט פערטיגע גוט - פערפרוירענע לאָדעס צו פערקויפען.

ח. גאָלדפאַרב,
פראַנציסקאַנער 61.

בערענקט די אדרעס!

DR. MED. H. LUBICZ

ספּ. פאַר הויט, ווענעריש און געשלעכטס-קראַנק
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפּפאַנגס-שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8 זונטאָג און יו"ט 9—1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל.

„איך דיין נישט קיין שום פעטישען"

דוד הערמאן וועגן זיינע פלענער פאר'ן יודישען טעאטער

פרעסע-קאנפערענץ מיט'ן רעזשיסער פון נייעם יודישען קינסטלערישען טעאטער אין לאדז

א טאג פאר דער ערשטער פרעמיערע פון דעם ניי־ערעפענטען קאמעראל־טעאטער האט דוד הער־מאן צונויפגערופען א קאנפערענץ מיט די פארשטע־הער פון דער לאדזער פרעסע מיט רעכט האט דער בעקאנטער רעזשיסער אנגעוויזען אין זיין ארטיסטי־שען עקספאזע, אז זיין טעטיגקייט אלס טעאטער־טוער איז גוט בעקאנט, זי זאל זיך נויטיגען אין א בעזונדערער רעקאמענדאציע. ער האלט אבער פאר נויטיג צו בעקענען די פרעסע־פארשטעהער און דורך זיי דאס ברייטע פובליקום מיט זיינע קינסט־לערישע פלענער פאר דער נאהענטער צוקונפט.

דוד הערמאן ארבייט אויפ'ן געביט פון יודי־שען טעאטער פינף־און־צוואנציג יאהר, פאר דער גאנצער צייט האט ער זיך אויסשליסליך פערנומען מיט דער קינסטלערישער זייט פון טעאטער־וועזען. איבערלאזענדיג תמיד די אדמיניסטראטיווע זייט פאר אנדערע, די געשאפענע פערהעלטנישען האבען איהם אבער געצוואונגען איבערצונעהמען — איינ־איינעם מיט'ן בעקאנטען ארטיסט יוסף קאמיען — אויך די דירעקציע פונ'ם נייעם טעאטער.

געשעהען איז דאס נאך די ענדערונגען, וואס זענען פארגעקומען אין דעם ביז איצט איינציגען ביי אונז יודישען קינסטלערישען טעאטער, אין דער ווילנער טרופע.

מיט דער דאזיגער טרופע איז הערמאן פאר דער גאנצער צייט פון איהר עקזיסטענץ געווען פער־בונדען אויפ'ן ענגסטען אופן, אבער, זאגט הערמאן, די צוזאמענארבייט האט געקאנט זיין א נארמאלע און דויערהאפטיגע ,כל זמן די טרופע איז געווען געטריי איהר איינציגער ,קינסטלערישער ליניע, מיט'ן מאמענט ווען די טרופע האט געוואלט פון דעם וועג אראפגעהען און לאזען זיך אויף דער ליניע פון קלענערן ווידערשטאנד געהען אויפ'ן וועג פון אזויגערופענער טעאטער־סענסאציע, וואס איז אויסגערעכענט אויף די בעדערפענישען פון מאַ־מענט און פון סעזאן, האבען זיך זייערע דרכים געמוזט צושיידען. אמת, די ווילנער טרופע האט זיך צו ריקגעצויגען, אבער דער ריס איז שוין געמאכט גע־וואָרען, און אזוי ארום איז ענטשטאנען די נייע טרופע, אין וועלכער עס געהען אריין א רייהע אר־טיסטען פון די „ווילנער" מיט קאמיען'ען בראש.

ד. הערמאן רעדט דא מיט אנערקענונג וועגען דער גרופע איבערגעגעבענע פריינד פון יודישען קינסטלערישען טעאטער וועלכע האבען איהם געגע־בען די מעגליכקייט צו שאפען די נייע קינסטלערישע פאזיציע ביי אונז אין שטאט., די ליניע פון דעם ניי־עם טעאטער וועט זיין די אלטע ליניע פון דינען דער יודישער ביהנען ־ קונסט, נישט איינגעהענדיג אויף קיין קאמפראמיסען, דערמיט וועט פערפולט ווערען דער בלויז, וואס לאזט זיך אזוי פיהלען דורכ'ן מאנגעל פון א ריין און גוט יודיש טעאטער. אויב דער פרוב וועט געלינגען און עס וועט געשא־פען ווערען דער געהעריגער קאנטאקט מיט דער ברייטער לאדזער געזעלשאפט דאן האט די גרופע וויטערע אספיראציעס, צו שאפען ביים טעאטער א סטודיא פון יונגע ארטיסטישע כוחות, וואס זאל בע־דינען די קלענערע שטעט אין דער פראווינץ, ווייל דער הויפט־קערן פון טעאטער וועט שטעהן אין א דירעקטען קאנטאקט מיט א רייהע גרעסערע שטעט און וועט אזוי ארום זיין א וואנדערענדיג רעפערטואר טאנץ־טעאטער.

וועגען זיינע קינסטלערישע כוונות אויפ'ן געביט פון טעאטער ערקלערט ד. הערמאן, אז קודם כל וואלט ער זיך נישט געוואלט פערבאריקאדירען דורך וועלכער עס איז נישט איינציגע שולע, ער דינט נישט קיין שום פעטישען, ער קען נישט זאגען וועגען זיך, אז זיינע טעאטער־קאנצעפציעס זענען אויס שליסליך רעאליסטישע אדער עקספרעסיאניסטישע אדער וועלכע עס איז אנדערע. אלס רעזשיסער בעהמט ער דעם מאטעריאל, וועלכען עס גיט איהם דער דראמאטורג און שאפט לויט זיין אויפפאסונג פאר דעם ווערק די ביהנען־ראהם, וואס קאן צום בעסטען און צום בולטסטען ארויסברענגען די נשמה פון דער זאך, איהר מהות. ער שטרעבט צו געבען אויף דער סצענע דאס איבעראליכע פון דעם יודישקייט, דאס, וואס מ'קאן אנרופען די יו־דישע „הערויה", דעם העכסטען אויסדרוק פון זשעסט, וואס איז פערבונדען מיט איבעראליכער עמא־ציע, אין דער היינטיגער רייסט ער איבער מיט דער טראדיציאנעלער, באנאלער אויסערליכער יודישקייט פון דער סצענע, וועלכע פערטוישט די טיפע איבער לעבונגען מיט טראדיציאנעל.־יודישע אקצעסואַרען.

בנוגע דעם רעפערטואר פון נייעם טעאטער ער־קלערט דוד הערמאן, אז די טרופע האט שוין פערטיג איינשטודירט עטליכע פיעסען, בערגעלסאנס „דער טויבער", פינסקיס „יעקעל דער שמיד", אין א גאנץ נייער קאנצעפציע, „ראסע" פון פאבריציוס'ן, יעפער טואר פאר קלענערע קונסט־אויפפיהרונגען. עטליכע אנדערע פיעסען געפינען אין סטאדיום פון בעאר־ביימונג און צוגרייטונג.

די זשורנאליסטען, וועלכע זענען אנוועזענד געווען אויף דער קאנפערענץ האבען געדאנקט דעם רעזשיסער פאר זיינע אויפקלערונגען און האבען אויסגעדריקט די זיכערקייט אז ה' הערמאנען, וועל־כער האט שוין אזוי פיל שעהנעס געשאפען פאר דער יודישער סצענע, וועט אויך דאס מאל געלונגען צו שאפען א קינסטלערישע פאזיציע וואס וועט שטעהן אויף א הויכער מדרגה.

יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון „ישיבת בית ישראל"

די טעג איז פארגעקומען אין בערלינער זאל די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון „ישיבת בית ישראל". די פערזאמלונג האט געעפענט דער גבאי. פרעזעס ה' מרדכי העבער, וועלכער האט גע־געבען אנ'איבערבליק איבער דער ענטוויקלונג פון דער ישיבה במשך פון איהר 10-יעהריגער עקזיסטענץ. אלס פארזיצער ווערט געוועהלט ה' דוד לייב העבער. ה' מרדכי העבער בעריכטעט וועגען אייגענעם בנין פאר דער ישיבה, וואס דער ועד האט מיט א צייט צוריק אונטערנומען אויסצובויען אויפ'ן פלאץ שוו. יאקובא 12, וועלכען עס האט געשאנקען ה' ישראל־קע פריימא נ"ע. די ארבייט וועלכע איז איבער'ן הערשענדען קריזיס געווארען צייטווייליג איבערגעריסען, איז צוריק בענייס גע־ווארען אזוי, אז גאר אין קורצען זאל דער פארטער זיין פולשטענדיג פערטיג. דער רעדנער פאדערט אויף אלע פערזאמעלטע אינטערצושטיצען אלע אונ־טערגענומענע אקציעס דורכ'ן ועד הישיבה ווי־אויך די ספעציעלע בעשטייערונג לטובת דעם בנין הישיבה.

מיט רעפעראטען וועגען דער ישיבה זענען ארויסגעטרעטען די ה"ה: פייוויש וויסמאן, קלמן ראובן העבער, יעקב קאצענעלענבויגען און ה' מאיר שעליס.

אין דער נייער פערוואלטונג זענען אריין די ה"ה: הרב ר' שמחה אויערבוים שליט"א (פרעזעס), מרדכי העבער און איסער שווארץ (וויצע-פרעזעס), זונדעל פיין (קאסירער), בעריש פרץ זלאטשיסטי (סעקרעטאר), אלי' יוסף פאטראז, יונה פרענקעל, פישל מילראד, פנחס וואלף בידערמאן, וועלוועל ראזענבלום, שמחה זאנד, פישל גוטפריינד, פייוויש ווייסמאן, מרדכי דוד ליפשיץ, דוד ראגאווי, יבה"ד הענאך שאטאן און פנחס מאיר ראזענבלום.

אין דער רעווידיר-קאמיסיע: אברהם וואלפיש יצחק מענדיל שיפער און מרדכי מענדיל בלאווער.

מאשין-לעכער
ווערן אנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער
אלעע 1-טער מאי 2. (ניי רעמאנטירט) דירעקטאר דוד צעלמייסטער.
גאסטשפילן פון דוד הערמאן-טעאטער
מיט'ן אנטייל פון פרעמיער פון דער ווילנער טרופע
יוסף קאמען
היינט, דינסטאג, דעם 5 טען מאי און אלע וויטערדיגע טעג
פרעמיערע „דער טויבער" פרעמיערע
דראמע אין 3 אקטען פון דוד בערגעלסאן.
ס'שפילען: שמעון בוק — זלמן הירשפעלד, פרוי בוק — בת שבע, מענדיל ז'ין זוהן—מיכאל מעסינגער, יאסעלע באבצעס — יחיאל ראקאוו, טויבער — יוסף סאטען, אסתר זיין טאכטער — דינה קעני, שגלין, א דמטש—דוד בירנבוים, לייביש א יונגער ביי בוק—רבקה נעורה, יזאל'יק — בעשע קאהאן, גארדעראבער — יעקב קורלענדער, גבאי'טע — בעשע קאהאן, 1-טער טעהל סוחר—דוד אגלריך, 2-טער טעהל-סוחר— ..., ארבייטער, סוחרים, זאל ציי
אינסצעניזאציע און רעזשי: דוד הערמאן. מוזיק: פראפ. שפערבער.
דעקאראציעס און קאסטיומען: יוסף שליוניאק. אדמינ. לייטער: א. גאריעלאוו.
בילעטען צו בעקומען אין קאנדיטארײ פון ה' ראשגאלד (פיעטריקאווער 38)
און פון 6 א זייגער אין אוונד אין דער קאסע פון טעאטער.

געבראכט קיין ווילנע א ווארשעווער מיידל און צווינגט איהר צו פראסטיטוציע

די ווילנער קרימינאל־פאליציי האט די טעג בעקומען א שטעק־בריף פון ווארשעווער אויספארד־שונגס־אמט אין וועלכע ס'ווערט דערצעהלט פאל גענדע סענסאציאנעלע געשיכטע.

אין דער ווארשעווער קרימינאל־פאליציי איז אריינגעפלאסען פאלגענדע אנקלאגע געגען דעם קריסטליכען יונגענמאן וואנעק אז ער האט פער־פיהרט א יודיש מיידעל און צווינגט זי צו פרא־סטיטוציע.

די אנקלאגע האט אריינגעטראגען דער ווא־שעווער סוחר מערליס, וועלכער האט דערקלערט פאלגענדעס:

מיט דריי חדשים צוריק האט זיין טאכטער רוזשע זיך בעקענט מיט'ן קריסטליכען יונגענמאן וואנעק, וועלכער האט זיך ארויסגעגעבען פאר אנ'אקטיאר.

דאס מיידעל האט זיך אין איהם פערליבט און וואנעק האט געוואוסט ווי אזוי דאס אויסצונוצען, ער האט פערפיהרט דאס יונגע יודישע מיידעל און געצוואונגען איהר דערצו, אז זי זאל אנטלויפען צו־זאמען מיט איהם פון ווארשא.

פאר דער פליטה האט ער זי צוגערעדט זי זאל פערכאפען פון שטוב אביסעל געלט.

געפינענדיג זיך אינגאנצען אונטער וואנעקס איינפלוס, האט דאס פריילין דערפילט זיין פערלאנג און אין איין טאג איז זי פלוצלונג בעלם געווארען פון שטוב איבערלאזענדיג א צעטעל, אז זי האט זיך פערליבט אין א קריסטליכען יונגענמאן זי קאן אהן איהם נישט לעבען און דעריבער אנטלויפט זי פון שטוב .

די עלטערען איהרע האבען תחילת אנגענומען שריט אפצוגעפינען איהר, דאס איז זיי אבער נישט געלונגען.

דא מיט א קורצער צייט צוריק האבען זיי אבער פלוצלונג בעקומען א בריף, וואס ווארפט א מאד־נעם שיין אויף דער גאנצער געשיכטע.

לויט די דאזיגע אינפארמאציעס האט זיך ארויס געוויזען, אז וואנעק איז א פראפעסיאנעלער אפע ריסט, ער האט אויסגענוצט די נאאיווקייט פון דער יונגער רוזשען און האט איהר פערפיהרט, איצט צווינגט ער איהר, זי זאל פערקויפען איהר קער־פער.

די עלטערען האבען זיך אויך דערוואוסט אז בעת מעשה זענען זיי ארויסגעפאהרען קיין קאטאוויץ פון דארט קיין גדיניע ,און ענדליך קיין ווילנע, אין שייכות דערמיט האט די ווילנער קרימינאל־פאליציי בעקומען א שטעק־בריף צו פערהאלטען וואנעק'ן.

ס'האט זיך ארויסגעוויזען אז וואנעק איז שוין עטליכע מאל געווען בעשטראפט פאר פערשי דענע שווינדלערייען.

—==:0:==—

דער „פוילישער שטערן" (24

סענסאציאנעלער ראמאן פון דעם וועלט-קריג

הארי איז ארויס, אנגעטון די קאמיזעלקע, די מארינארקע, דעם פאלטען מיט'ן סאמעטענעם קרא־גען, און זיך דורכשפאצירט איבערן וואגאן.

— דאס געגנעל ! גיט אכטונג אויפ'ן ..אנג !

-- האט קרוקס אויסגערופען — געדענקט, אז איהר זענט אלט דריי און פערציג יאהר, און אז איהר זענט א דייטש... איהר דארפט גיין אזוי, ווי ס'גייען די דייטשען... דריקט אן פעסטער אויפ'ן קנעפעל !.. אט־אזוי־א ! איצט קאנט איהר א קוק טון אויף זיך.

ער האט א דריק געטון א קנעפעל, און די ראלעט, וואס איז ארונטערגעפאלען מיט א טרוקע־נעם קלאפ, האט ענטפלעקט גלייך געגען הארי'ן א גרויסען וואנד־שפיגעל.

דער יונגער אפיציר האט פערוואונדערט גע־מאכט א שריט אויף צוריק, נישט גלויבענדיג אין דעם, וואס זיינע אויגען זעהען : אנשטאט זיין גע־וועהנליכען אויסזעהען, האט ער דערבליקט אין דעם שפיגעל א דיקען פערשוין אין די מיטעלע יאהרען, אין בארד און ברילען, א געשמאקלאז גע־קליידעטען.

די פערוואנדלונג איז געווען אנ'איבערראשענדע: דער קליינער מכשף האט אין עטליכע מינוט פער־וואנדעלט א יונגען, געזונטען אפיציר אין א האל־בען זקן.

ערשט איצט האט ער צום ערשטען מאל פריי אויפגעאטעמט, זינט ווען ער האט בעקומען דעם אויפטראג פון דעם הויפט־קאמענדאנט : אויב מ'־קאן ווייזען אזעלכע וואונדער, הייסט עס, אז מ'־וועט אויך קאנען בעזיגען אנדערע מניעות.

— מיסטער קרוקס, איהר זענט א מאגיקער, א כישוף־מאכער ! — האט ער אויסגערופען — וואס זאגט איהר דערצו מיסטער מאטעס ?

— מירזאיז אפט אויסגעקומען צו זעהען די ארבייט פון מיסטער קרוקס, אבער אזא שטיקעל ארבייט זעה איך צום ערשטען מאל, — האט דער סעקרעטאר געענטפערט — ס'איז א מייסטערווערק, מיסטער קרוקס, קיין אנדער ווארט קאן איך נישט געפינען.

— יא, איך בין צופרידען מיט דעם רעזולטאט, — האט דער עקספערט בעשיידען א מורמעל געטון — און אגב מוז איך זאגען, אז דער מאיאר גייט גוט אריין אין זיין ראלע... ווי שפעט איז מיסטער מאטעס ?

— האלב דריי... דריי א זייגער בעדארפען מיר צו זיין אויף קענאו־סטרים... פערשטעהט זיך, אויב מיר וועלען נישט פערשפעטיגען.

— הייסט עס, מיר האבען צייט נאך צו מאכען א קליינע רעפעטיציע, — האט קרוקס ערקלערט. — זייט אזוי גוט, מאיאר, קוקט זיך צו אויפמערקזאם צו מיר, איך וועל אייך באלד ווייזען ווי אזוי עס גייט, ווי עס האלט זיך, און ווי עס רעדט דער ארעסטירטער בעלפארד. אין משך פון די לעצטע צוועלף טעג האב איך אויף איהם גוט אכטונג געגעבען אין דער טורמע, און מיר דוכט זיך, אז איך האב איהם מעהר־וועניגער געפאקט. זיין הויפט אייגענשאפט, מאיאר, איז זיין ספעציפיש געגנעל און די מאניערען, לאמיר אננעהמען, אז בעלפארד בעגעגענט זיך מיט א פריינד... דער פריינד זייט איהר, מיסטער מאטעס.

די סצענע, וואס איז דערנאך פארגעקומען האט הארי'ן איבערגעראשט ביז גאר.

דער עקספערט קרוקס איז בטבע געווען א גלענצענדער אקטיאר: אויף די אויגען פון זיינע צוקוקער איז ער מגולגל געווארען אין אנ'אנדער מענש. ער איז געווארען נידעריגער און דיקער, און אין דער שטימע זיינע וואס האט זיך פער־וואנדעלט אין א באריטאן האבען אפגעקלונגען מעטאלענע באטען.

ער האט גערעדט אהן אנ'אקצענט, אבער האריס אויער, וואס איז צוגעוואוינט צום אקצענט פון פרעמדלענדער, האט אויפגעכאפט א בעקאנטען דייט־שען ניואנס אין דעם אויסרעדען די „ר'ן" און די „א'ס" : מיט די אותיות פערראטען זיך שטענדיג די אויסלענדער, וואס ווילען גילטען אלס ענגלענדער.

הארי האט אנ'אויג נישט אראפגעלאזט פון קרוקס'ן, שיקלענדיג פון צייט צו צייט אויף דער פאטאגראפיע, און פיהלענדיג, אז פונקט אזוי דארף זיך האלטען א פערשוין, וואס זעהט אזוי אויס.

שפעטער א ווילע האט הארי געפרובט נאכמא־כען די סצענע מיט'ן פריינד.

קרוקס האט איהם אבער תיכף אפגעשטעלט.

— די הענד מאיאר! די הענד! האלט זיי נישט אויף די היפטען! דאס זעהט אויס צופיל מיליטעריש! איהר ברויכט צו בעוועגען מיט זיי, ווען איהר רעדט... אט אזוי!... איהר רעדט צו שנעל... צו יונג ! געדענקט, אז איהר זענט אלט דריי און פער־ציג יאהר... האט אין זינען, אז איהר שטעלט מיט זיך פאר א מענשען, וואס האט א געוויסע צייט געלעבט א געמאטערט לעבען. אויף אלע ערשטיג גען אין לעבען האט איהר א ספעציעלען שטאנד־פונקט און איהר רעדט מיט א זעלבסטבעוואוסזיני־גען, בעלעהרענדען טאן... נו פרובט נאך אמאל.

דער צוג האט פערמאמעליכט דעם גאנג.

די רעדער האבען אפגעהילכט אויף אנ'אייזער־נער בריק.

קרוקס האט פלינק צונויפגעלייגט זיינע מכשי־רים אינ'ם בלעכענעם שאכטעל און געזאגט :

— איך וועל אייך בקרוב בעזוכען, מאיאר, און וועל אייך געבען עטליכע לעקציעס. איך וואלט יעהר געוואלט אז איהר גופא זאלט קענען א קוק טון אויף בעלפארד'ן, א מענש זענט איהר א פעהי־גער, און דאס וואלט אייך א סך העלפען, ר'האב גאר מורא, אז ס'וועט נישט געלינגען אדורכצופיה־רען .

דער צוג האט נאך זיך נישט בעוויזען אפצו־שטעלען אויפ'ן וואקזאל ווי קרוקס און מאטעס זע־נען אראפגעשפרונגען און נעלם געווארען.

צו דער טיר פון וואגאן איז צוגעקומען א הער אין א הארטען קאפעלוש און געמאלדען הארי'ן.

— דער אויטאמאביל ווארט אויף אייך, מיסטער בעלפארד.

(פארטזעצונג קומט).

גלחים זאגען „קדיש“ אין א ווינער שוהל

א מערקווירדיג בילד פונ'ם יודישען לעבען אין ווין.—א באראן, וואס איז פערליבט אין א יודיש מיידעל און לאזט איבער א צוואה אז גלחים זאלען נאך איהם קדיש זאגען

(בריף פון וויען)

אין דער שמאלער, פינסטערער שיף־גאס פונ'ם צווייטען בעצירק אין ווין, דארט וואו די שאטענס פונ'ם געטא הויערען נאך אויף די גראהע ווענט און חנ'עוודיגע יודישע יונגלעך מיט געקרייזעלטע פאות־לעך און שווארצע יארמלקעלעך לויפען א גאנצען טאג ארום מיט שווערע גרויסע גמרות אין די הענט און הארציגע בגונים אין מויל; אין דער גאס, וועל־כע די ווינער גוים רופען אן „די יודישע מלוכה“, , ווייל דאס גאנצע ביסעלע יודישקייט האט זיך אַ־הער צונויפגעצויגען און פיהרט זיך דא ווי אמאל צוריק מיט הונדערטער יאהרען, דארט קען מען יעדעס יאהר, ראש חודש אדר זעהען א מערק־ווירדיג בילד:

אזוי ווי די נאכט הויבט נאר א קצוצופאלען און ס'קומט די צייט פון מעריב־דאווענען, בעווייזען זיך אין עק גאס דריי הויכע, דארע געשטאלטען אנגעטון אין שווארצע לאנגע קיטלען, שטיל, שווייגענדיג מיט אראפגעלאזטע אויגען שוועבען זיי, ווי די שא־טענס איבער דער שמאלער גאס, פרעגען קיינעם גאר נישט. און ענטפערען גארנישט, גרויסע וקיינעם נישט און ענטפערען אויך נישט אויף פרעמדע גרוסען; ווי מענשען פון אנ'אנדערער וועלט גנבענען זיי זיך אדורך דער גאס, בעגלייט פון א בינטעל קליינע יודישע בחורימלעך וואס טייטלען אויף זיי מיט די פינגער און ווארפען נאך קליינע קופקעלעך שטרוי...

אין א טיר, מיט א גרויסען גלאנצענדיגען מגן־ד'ד, מיט א העבראישער אויפשריפט, אויף דער לינקער זייט פון דער גאס, ווערען זיי פער־שווונדען.

די טיר איז דער אריינגאנג צו דער „שיפשוהל“. די פרומסטע און רייכסטע שוהל אין גאנץ ווין. די שוהל איז א שטיק מלוכה פאר זיך. מיט דער קהלה האט זי קיין שום מגע ומשא נישט; זי גיט זיך ארויס אייגענע געזעצען, לייגט ארויף אייגענע שטייערען, האט אנ'אייגענעם רב, און ווארפט יעדען חודש א נייעם חרם אויף ציוניסטען און אפיקור־סים...

אין דער שוהל האווענען די אונגארישע יודען, וואס זענען מוראדיג פאנאטיש און משוגע פרום, זיי האלטען די פוילישע יודען פאר האלבע יודען, ווילען זיך מיט זיי נישט משדך זיין, נישט עסען פון זייער שחיטה און האבען זיי פיינד שנאת מ'ת. דא מאכט די „אגודת ישראל“ איהר פאליטיק געגען ארץ־ישראל און דא ווערט אויסגעהאלטען א ישיבה מיט צעהנער בחורים, וואס אחוץ גמרא מיט פוס־קים, לערנט מען מיט זיי נאך ווי־אזוי פיינט צו הא־בען ציוניסטען און ארץ־ישראל.

אין דער שוהל געהען אויך אריין די דריי שווארצע געשטאלטען, אין וועלכע יעדער ווינער

דערקענט, אז זיי זענען נישט קיין אנדערע ווי די דריי עלטסטע גלחים פונ'ם ארדען „בארמהערציגע ברידער“, וואס האט אין ווין א גרויסען קלויסטער מיט א שפיטאל מיט הונדערטער גלחים.

די דריי גלחים קומען אריין אין דער גרויסער שוהל, כאפען זיך צו צו א ווינקעלע און דרע־הען זיך אויס מיט'ן פנים צו דער מזרח־וואנט, פון די טיפע קעשענעס שלעפען זיי אפיר דריי קליי־נינקע, שווארצע לעדער־געבונדענע סדורימלעך, וואו דאס גאנצע דאווענען איז דא אין לאטיינישע און העבראישע אותיות. און אז דער חזן ענדיגט דאס דאווענען, הויבען די דריי גלחים אן צו זאגען קדיש פון זייערע שווארצע סדורימלעך.

מיט גראבע, באסאווע קולות זאגען זיי הויך און דייטליך ווארט ביי ווארט מיט א טרויעריגען נגון און א צובראכענעם הארץ און זייערע ווערטער קלינגען ווי קלויסטער־גלאקען בשעת'ן רופען צו א לויה...

און אז דער קדיש איז געענדיגט, געהען די דריי גלחים ווידער ארויס פונקט אזוי שטיל און אזוי שווייגענדיג ווי פריהער און דער גאנצער עו־לם מתפללים קוקט זיי נאך, ביז זיי ווערען פער־שוואונדען ערגיץ־וואו אין דער פינסטערניש פון דער נאכט...

דערנאך ערשט צוגעהט זיך אויך דער איבריגער עולם...

אט אזוי געשעהט עס יאהר־אויס, יאהר־איין, תמיד אין דעמזעלבען טאג, אין דער זעלבער שעה.

וואס איז דאס פאר א מין סודותדיגע סיבה, וואס טרייבט די פינסטערע גלחים יעדעס יאהר אין דער פרומער יודישער שוהל אריין? נאך וועמען זאגען זיי עס דעם קדיש, וואס קלינגט ווי קלויס־טער־גלאקען?

א טיפע טראגעדיע ליגט דערונטער: דאס טרא־גישע לעבען פון אנ'אומגליקליכען מענש, וועלכעס מיר געהען דא דערצעהלען.

באראן אטא פאן טויסיג איז געווען דער זוהן פון רייכע ווינער יודען, וואס האבען געשפילט א גאר וואזשנע ראלע אינ'ם געזעלשאפטליכען לע־בען פונ'ם אלטען עסטרייך. די עלטערען פונ'ם יונ־גען באראן פלעגען פערקעהרען אי ודי העכסטע קרייזען פון דער אריסטאקראטיע, זענען געווען מקורבים פונ'ם קייזער, און פערשטעהט זיך, אז זיי זענען געווען פולשטענדיג אסימילירט און האבען קיין שום מגע ומשא נישט געהאט מיט דער יודישער בעפעלקערונג.

אז דער יונגער באראן איז אלט געווארען פופ־צעהן יאהר, האט זיך די גאנצע משפחה אויסגע־שמדט, איין שוועסטער האט חתונה געהאט מיט א הויכען אונגארישען אדעליגען, אנ'אנדערע שוועס־טער איז געווען די פרוי פונ'ם עסטרייכישען גראף שטערנקלאר און דער יונגער באראן אטא טויסיג האט זיך אויסגעקליבען די מיליטערישע קאריערע און איז תיכף געווארען בעגלייט־אפיציר פונ'ם קייזער פראנץ יאזעף אליין.

בשעת תדער וועלט־מלחמה האט דער קייזער פראנץ יאזעף אין בעגלייטונג פונ'ם יונגען אפיציר באראן אטא טויסיג בעזוכט אלע גרויסע פעסטונגען און איז אויך געקומען אין דער בעריהמטער גאלי־צישער פעסטונג פשעמישל.

ווי דער מנהג פון יענער צייט פלעגט די יו־דישע בעפעלקערונג פון יעדער שטאט, וואוהין דער קייזער איז געקומען אקעגען געהען דעם הוי־כען גאסט מיט ספרי תורות און מיט ברויט און זאלץ אלס צייכען פון אנגעלעגטקייט., אויך אין פשעמישל האבען די רבנים אקעגען געטראגען די ספרי תורות און די שטאט פערוואלטונג האט אקע־גען געטראגען ברויט מיט זאלץ.

אלי טרעגערען פונ'ם ברויט מיט זאלץ איז אויסגעקליבען געווארען א יודיש מיידעל, וואס איז אומעטום געווען בעריהמט מיט איהר שענקייט, חן און קלוגקייט.. דער יונגער באראן טויסיג, וועלכער איז געווען אין בעגלייטונג פונ'ם קייזער האט זיך אין דעם מיידעל פערליבט און האט תיכף בעשלאסען צו טון אלץ, וואס אין זיינע כוחות, אבי צו קענען חתונה האבען מיט איהר.

ער האט זיך תיכף גענומען אורלויב, איז א־וועק צום מיידעל אהיים, האט זיך פארגעשטעלט פאר איהרע עלטערען און געבעטען זייער הסכמה און ברכה...

דא אבער האט ער בעקומען זיין ערשטע גרויסע ענטוישונג. זיי האבען איהם ערקלערט, אז זיי זענען יודען און דערצו נאך פרומע יודען און זיי ווילען קיינמאל נישט מסכים זיין, אז זייער טאכטער זאל חתונה האבען מיט א קריסט. אויך דאס מיידעל האט איהם ערקלערט, אז אזוי־לאנג ווי ער איז א קריסט, האט ער קיין שום האפנונגען נישט, אז זי זאל ווערען זיין פרוי.

א נידערגעשלאגענער איז ער אוועק צוריק צום מיליטער־דינסט, ער האט זיך אבער נישט געקענט געפינען קיין רוה, ביז ער איז אוועק אהיים קיין ווין, און אויסגעזאגט זיין ביטער הארץ פאר זיינע עלטערען. ער האט אויך געזאגט, אז ער האט שוין פעסט בעשלאסען צוריק צו ווערען א יוד, כדי זיך צו קענען פערבינדען מיט זיין געליבטער.

זיינע עלטערען האבען זיך אבער שטארק געוועהרט דאגעגען און עס .... בערבאר־טען. זיי האבען דערפון אויך פערשטענדיגט די יודישע עלטערען פון זיין געליבטער און געדראהט אז אויב זיי וועלען איהם העלפען ווערען א יוד און חתונה האבען מיט זייער טאכטער, וועט מען זיי תיכף איינזעצען אין קרימינאל און אויף דער גאנ־צער משפחה וועלען קומען גזרות און צרות אהן א שיער.

דער יונגער באראן איז פערצווייפעלט געווארען אהן. דער געליבטער קען ער נישט לעבען און מיט איהר לעבען, לאזען נישט די עלטערען, אומעטיג און מעלאנכאליש איז ער ארומגעגאנגען אין די גאסען פון דער שטאט, ער האט נישט געגעסען, נישט געטרונקען, נישט גערעדט מיט קיין מענש, און פלוצים איז ער אריין אין קלויסטער, האט א נדר געטון זיך אפצוזונדערען פון די תענוגים פון עולם הזה און איז א גאנצען טאג געזעסען אין אנ'ענגער, פינסטערער קאמער אין קלויסטער, און כסדר געשעפטשעט מיט די ליפען. גלחים האבען געזאגט אז ער טוט תפילה א גאנצען טאג און א־נ־דערע האבען געזאגט, אז ער חזרט א גאנצען טאג דעם נאמען פון יודישען מיידעל...

אזוי זענען אוועק א היבשע פאר יאהר, זיינע עלטערען זענען געשטארבען און איהם איבערגע־לאזט א היבשע ירושה. ער אליין איז שוין אבער אויך קראנק און שוואך געווען און אויפ'ן טויט־בעט האט ער אין דער צוואה פערשריבען דאס גאנ־צע פערמעגען אויפ'ן קלויסטער פון די „בארמהער־ציגע ברידער“ נאר מיט'ן תנאי אז יעדעס יאהר זא־לען דריי גלחים אין טאג פון זיין טויט נאך איהם „קדיש“ זאגען אין א יודישער שוהל...

פון דעמאלט אן זעהט מען יעדען ראש חודש דריי גלחים קדיש זאגען אין דער „שיפשוהל“...

ש. קוטסקי.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט
און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-
לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער
הייל-קאבינעט ראסמעטיק.

— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכם.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

ר. איזראעל (4

ליבע און טויט

סענסאציאנ. עראטישער ראמאן פון לאדזער לעבן

קיצור פון ראמאן

די 20־יעהריגע סאניע גינזבורג האט איבער־געלעבט דעם שרעקליכען פאגראם פון פראסקוראוו. איהרע עלטערען זענען ערמארדעט געווארען, ווען זיי האבען אפגעראטעוועט זייער טאכטער פון פער־גוואלטיגונג מצד א באנדע קאזאקען. סאניע איז ענטלאפען קיין לאדז צו איהר פאטערס א שוועסטער. אבער איהר מוהמע האט זיך שוין געהאט אוועק־געצויגען פון לאדז קיין אויסטראליען. סאניע איז אנגע־קומען אויף א שטעל אלס מאשין־שרייבערין צו דעם רייכען פאבריקאנט הענריק נירענבערג. נאך א געוויסער צייט האט דער שעף סאניען פערנארט צו זיך אין דער וואוינונג און זי פערגוואלדיגט. זי האט געפיהלט, אז זי ווערט א מוטער. סאניע איז אוועק אין קליניק צו דאקטאר קאופמאן, וועלכער האט איהר דאס בעשטעטיגט. סאניע האט געוואלט פטור ווערען פון דער שווערער לאסט און דער דאק־טאר האט איהר פארגעלעגט, אז זי זאל געבוירען ביי איהם אין קליניק און דאס קינד זאל זי אפ־שרייבען א געוויסער רייכער פאמיליע, ס'האט זיך געהאנדעלט וועגען דעם, וואס די רייכע פרוי האט שוין 2 מאל געבוירען טויטע קינדער און לויט די פאראויסזעהונגען פון דאקטאר, וועט זי אויך דאסמאל געבוירען א טויט קינד. דער רייכער מאן האט אבער געהאלטען, אז זיין פרוי וועט דאס נישט איבערהאלטען און דעריבער האט ער געוואלט אדאפ־טירען א קינד און אפנארען די פרוי, אז דאס איז איהר אייגענס.

סאניע האט מסכים געווען אפצושרייבען איהר קינד. זי האט געבוירען אין קליניק א געזונדען, שעהנעם יונגעלע. דעמאלט האט זי ערשט דער־פיהלט, וואס דאס הייסט א מאמע און האט בעשלא־סען נישט אפצוגעבען דאס קינד.

ס'איז געשעהען אזוי ווי דער דאקטאר האט פאראויסגעזעהען, די רייכע פרוי האט געבוירען א טויט קינד און דאקטאר קויפמאן איז, לויט'ן אפ־מאך, געקומען צו סאניע'ן צונעהמען פון איהר דאס יונגעלע, סאניע איז געווארען פערצווייפעלט, ווען אלע איהרע טענות האבען נישט געהאלפען האט סאניע אנגעכאפט איהר קינד פאר'ן האלז,

וועלענדיג דאס מיט אייגענע הענד דערשטיקען.

דאקטאר קאופמאן האט ארויסגעריסען דאס קינד פון סאניעס הענד און איז ארויס דערמיט פון צימער.

פו וסאניעס פערשוואונדען איז נירענבערג די ערשטע צייטען געווען צופרידען, ווייל ער איז פטור געווארען פון סקאנדאלען, שפעטער האט ער אבער בעקומען געוויסענס־פלאגען און ער האט זיך נישט געקענט קיין ארט געפונען, ער האט געפיהלט עפעס א בעזונדער געפיהל צו דער פערשוואונדענער סאניע, נירענבערג איז דעריבער אוועק צו א פריוואט־דעטעקטיוו.

נאכדעם ווי נירענבערג האט זיך פארגעשטעלט פאר דעם פריוואט־דעטעקטיוו טשארל ערליי, האט ער געזאגט:

— הער דעטעקטיוו איך בין געקומען אייך איבערגעבען א קליינע מיסיע אדורכצופיהרען. איך בין אייך גרייט דערפאר זעהר גוט צו בעלוינען.

— וועגען בעלוינונג רעד איך, קיינמאל נישט אזוי לאנג, ווי איך האב נישט אויסגעהערט וועגען וואס עס האנדעלט זיך.

— אלזא, איך דארף, אז איהר זאלט אויסזוכען א געוויסע פערזאן, וועלכע איז פלוצלונג פערשוואונדען געווארען.

— ווי לאנג איז שוין די פערזאן פערשוואונ־דען געווארען?

— אריבער 2 חדשים.

— אלזא דאס איז א פרוי נישט אמת הער נירענבערג, יעדענפאלס נישט אייער אייגען ווייב, דער דאזיגער פרוי האט איהר אנ'עולה געטון און זי איז ענטלאפען פון אייך אדער אפשר גאר בע־גאנגען זעלבסטמארד. די ערשטע צייטען זענט איהר צופרידען געווען דערמיט וואס דער ענין האט זיך אזוי פערענדיגט אבער דאן האט איהר בעקומען געוויסענס־פלאגען, איהר ווייסט נישט אויף זיכער פארוואס, צו זענט איהר פערליבט אין איהר, אדער נישט...

— צום טייפעל הער ערליי פון וואנען ווייסט איהר דאס אלץ, ווער האט אייך שוין דערצעהלט די גאנצע געשיכטע?

— בערוהיגט אייך, מיסטער נירענבערג, קיי־נער ביז אייך האט מיר וועגען גארנישט דערצעהלט

— פון וואנען־זשע דען ווייסט איהר דאס אלץ.

— גאנץ פשוט איך וועל אייך דאס באלד ער־קלערען, אז ס'האנדעלט זיך וועגען א פערשוואונדע־נעם פערזאן האט איהר מיר אליין געזאגט, אז איהר זענט פערהייראט האב איך געזעהען לויט דעם קידושין־רינגעל וואס איהר טראגט, ווען א מאן וואלט געווען פערשוואונדען געווארען וואלט איהר זיך געווענדעט דירעקט אין דער פאליציי און נישט צו קיין פריוואט־דעטעקטיוו. אז נישט אייער פרוי איז פערשוואונדען געווארען איז קלאר דערפון וואס איהר זענט ערשט געקומען נאך 2 חדשים פון דעם איז אויך קלאר, אז איהר האט די ערשטע צייטען די פערשוואונדענע גארנישט געוואלט זוכען און ערשט דאן ווען ס'האט אייך אנגעהויבען טיאכקען אין הארצען, אז איהר האט דער פרוי אנ'עולה געטון דריינג איך דערפון, וואס איהר האט בכלל א אינטערעס זי אויפצוזוכען.

— ס'איז מערקווירדיג. הער ערליי, ס'איז וואונ־דערבאר, איך בין איבערראשט איך האב אייך מ'יהר גארנישט צו דערצעהלען, איהר ווייסט שוין אליין אלץ. נעהמט איהר די אויפגאבע אויף זיך?

— איך נעהם איבער אלץ, וואס איז געהיימ־נישפול. אלץ וואס גיט עמאציע, אלץ וואס איז פערבינדען מיט געפאהר, ווייל איך האב די ארבייט ליידענשאפטליך ליב. איך האב שוין גרעסערע זאכען אדורכגעפיהרט, צי האט איהר נישט אמאל די פאטאגראפיע פון דער פערשוואונדענער?

— ניין גארנישט איך קען נאר אייך שיל־דערען ווי אזוי זי זעהט אויס.

— און ווי הייסט זי.

— סאניע גינזבורג.

— און די סבה פון דעם נצלם ווערען איז זיכער אנ'אינטימע ליבעס־פערהעלטנישען, 'נישט אמת?

— יא, אזוי יאיז עס.

דער דעטעקטיוו האט פלוצלונג אנגעמאסטען מיט זיין בליק נירענבערגן פון קאפ ביז פיס, זיינע שארפע בליקען האבען אדורכגעשפיזט זיין קליענט דער דעטעקטיוו האט זעלטען ווען ס'איז געהאט א טעות אין איצט האט זיך איהם אויסגעדוכט, אז נירענבערג איז איהם עפעס בעקאנט, די דאזיגע געזיכטס־שטריכען זענען געווען שטארק עהנליך צו אימיצען וועגען וועלכען ער האט פיל געטראכט. ער האט זיך אבער בשום אופן נישט געקאנט דער־מאהנען.

געגען זיין געוואוינט האט דער דעטעקטיוו אנגעהויבען צו שמועסען מיט נירענבערגן וועגען פערשידענע זייטיגע ענינים. ער האט דאס געטון צוליב דעם, כדי ער זאל זיך דערווייל דערמאהנען אין וועמען נירענבערג איז עהנליך.

ענדליך האט זיך ערליי אויפגעשטעלט פון זיין שטוהל און געזאגט:

— און איצט וועל איך נאר פערשרייבען אין מיין אויפנאהמס־בוך.

— אבער הער דעטעקטיוו...

— ניין, איך פערשטעה וואס איהר ווילט זאגען אייער נאמען וועט דארט נישט זיין פערשריבען.

ערליי איז אריין אין צווייטען צימער און צו זיך אליין גערעדט.

— צי איז דאס מעגליך, צי מאך איך נישט קיין פאלשען טעות, צי איז דאס נאר א צופעליגע עהנליכקייט? דאס וואלט, כ'לעבען געווען א סענ־סאציע, אז שערלאק האלמס, דער בעריהמסטער וועלט־דעטעקטיוו וואלט מיך געקענט מקנא זיין.

דער דעטעקטיוו איז מיט איין שפרונג געווען ביים שופלאד פון זיין שרייב טיש, פון דארט ארויס־גענומען א הויכען שטוס פאטאגראפיעס, האט זיי שנעל אדורכגעווארפען און זיך אפגעשטעלט אויף איינע פון זיי.

אויף דער פאטאגראפיע האט זיך געפינען א יונגער שלאנקער מאנספערשוין מיט שארפער גע־זיכטס־שטריכען, מיט א גלאט ראזירט פנים און צוויי שורות ווייסע שעהנע צייהן, די האהר פער־קעמט אין א זייט, עלעגאנט אנגעטון און א שעל־מיש שמייכעל אויף די ליפען.

— זאל דאס זיין דערזעלבער, האט זיך דער דעטעקטיוו געטראכט, דערזעלבער וואס זיצט איצט ביי מיר אין צימער מיט דעם העל־בלאנדען בער־דעל, מיט די לאנגע ארויפגעקעמטע האהר, מ'ט דער אויבערשטער שורה גאלדענע צייהן? די גע־זיכטס־שטריכען, דער אויסדריק פון די אויגען איז דאך אבער פארט דערזעלבער. יעדענפאלס מוז איך איהם שוין האלטען אויפ'ן אויג, קיין איין רגע טאר ער נישט בלייבען אהן מיין אויפזיכט.

לאנג האט אבער דער דעטעקטיוו נישט גע־קענט לאזען נירענבערגן זיצען אליין. ער האט אריינגעלעגט די פאטאגראפיע צו זיך אין בוזעם־קעשענע און איז צוריק אריין צו נירענבערגן.

— אזוי איצט איז אלץ ערלעדיגט, זייט אזוי גוט, הער נירענבערג און קומט צו מיר אין א וואך ארום נאך ענטפער, זעלבסטפערשטענדליך דיסקרע־ציע געזיכערט.

נירענבערג איז אוועק, דער דעטעקטיוו האט נאכאמאל ארויסגענומען די פאטאגראפיע. זי לאנג בעטראכט, איבערגעדרעהט אויף דער אנדער זייט און איבערגעלייענט די אויפשריפט „הענריק זיל־בערשטיין, פאריז“.

דער דעטעקטיוו האט אריינגערופען זיין גע־הילף.

ראלף טו נאר שנעל אן דיין מאנטעל.

(פארטזעצונג קומט).

הײנט פּרעמיערע! פּרעכטיגער קלאַנג־מייסטערווערק, געשאַפן אויף׳ן גרונד פון הולטײשען לעבען און ליבעס־אַוואַנטורעס פון מאַגנאַטען פון דעם וואונדערשענעם לאַנד פון כשוף׳דיגען טאַנגאַ הײנט פּרעמיערע!

„דער פרעהליכער מאַדריד"

ליבעס־ראָמאַנס פון אַ יונגען מאַרקיז מיט אַ פייער־פלאַמענדיגער ליידענשאַפטליכער שפּאַנישער טענצערקע.

די הויפּט־ראָלען קרעאירען: Ramon Novarro, Dorotha Jordan | אויסער׳ן פּראָגראַם: פּרעכטיגע קלאַנג־קאָמעדיע א.נ. „נידער מיט די טאַקסובקעס" פּאָפּולערע פּרייזען פון די פּלעצער.—אָנהויב אין געוו. טעג 4.30 נ"מ, שבת און זונטאָג—1.30 בייטאָג.

זיכערע הילף און א רפואה

אהז א אפעראציע, אן בלוט, אהז א מעסער און אהן בלוט־פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליטעס איז גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל־בראָך וועט גרויס צוי ווי א מענטשען־קאָפּ, אָדער שוין ווי א וואסער־קאַן און עס פעלט אריין אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס וועט ער בראנדיג אזוי שטערבליך. ספעציעל גומענע המיל־באנדאזשען אויסגעצייכנעט מיט דורך גרויסע פראָפעסאָר׳ען מיט מיינע באַ־האַנדלונג און פון דיימשען פראָפעסאָר דאָקטאָר ברעכורשמונג בעזמצונעו וזכער דעם שוערסען און געמעהרליכמען ברוך. אויך פאר הויקערס לדמונגען מיט הייל־גארטעטן און אפּערטען פאר פערקרומטע פוס און פלאט־פוס ספעציעלע אמנלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאָקען פאר די גרעסטע קראנקע אָדערן. עמפפאנגס פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוענד.

ארטאָפעדישע אנשטאַלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WÓLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומ־בעדינגט נויטיג. דיפלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי־טעטס־פראָפעסאָרען: פראָפ. ד"ר בּאראנטש, פראָפ. דר. י. מאַ־רישלער, פראָפ. ד"ר בר. קיפּלאנאָווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אָן פערזיכערטע פון דער קראנקען־קאַסע.

דאנקזאגונג.

דעם ה. ספעציאליסט י. ראַפּאַפּאָרט, וואוינהאַפט אין לאָדז, וואָלטשאנסקא 10 דריק איך אויס מיין דאנקבארקייט פאר אמנהאלטען מיר די זעהר שווערע ברוך־רופּטור אנ׳ערך 25 יאָהר האָב איך געליטען פון שמערצען וועהטאָג־אַטאַקען און היינט, א דאנקדעם גרויסען ספעציאליסט בין איך פריי פון ליידען און פעהיג צו דער ארבייט. דערמיט דריק איך אויס איהם מיין הארציגסטע דאנקבארקייט.

Tema Rozenblum.

טוך־און קאַרט־לאַגער
Sz·MAROKO

לאָדז, באַוואַמיעסקאַ 2,
פראָנט, 1־טער שטאָק, טעל. 159-48.
עמפּפעהלט צום פריהלינג־ און זומער־סעזאָן א גרויסען אויסוואהל פון די נייעסטע און בעסטע דאַמען־און הערען־שטאָפען.

וועכנעריז כירורגישע קליניק
„SANATO"

אגראַראַווא 10, טעל. 213-57
1־טע און 2־טע קלאַס
ערצטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד
פרייזען פון געבורט
אין 2־טע קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס־מיטלען

200 זל.

אויגען־אַפּטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראַוש
עמפּפאנגס־שעה׳ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.
כירורגישע אַפּטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאַנטאָר
עמפּפאנגס־שעה׳ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.

א בשורה טובה

פאר עלטערען, וואָס זייערע קינדער לערנען אין פאָווּשעכנע שולען!

די ליייטונג פון בעוואוסטען אָרטאָדאָקסישען נאָכ־מיטאָג־חדר פאר קינדער, וואָס לערנען אין פאָווּשעכנע שולען, מאַכט בעקאַנט דאָס נאָך א גרינדליכען רעמאָנט ווערט דאָס חדר פולשטענדיג רעאָרגאַניזירט און פערפולקאָמט אויף אַלע געבי־טען פ׳ן לימודי קודש. ס׳ווערט געלערנט דורך מלמדים מיט ספעציאַליסטען עברי, חומש, רש"י תנ"ך משניות גמרא א פערגרעסער־טער קורס פאר העברעאיש (רעדען און שריי־בען), אויך יודישע בריף זעלבסט צוזאַמענ־שטעלען. צוליב׳ן קריזיס הנחה, פרייזען.

פלאַץ וואָלנאָשטשי (נייע שטאָט) **6**

קווער אָפיצינע. איינשרייבען קען מען זיך טעגליך פון 2–7 אָוונט.

קינאָ־טעאַטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און ווייטערע טעג!
גרויסער דאָפּעלטער שלאָגער־פראָגראַם!

1) **די שלאַכט ביים סאָם**

דראַמע פון די צייטען פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

2) **„פאַטערליכע פערגעניגענס"**

פרעכטיגע קאָמעדיע. ∴ אין די הויפּטראָלען:

LEW CODY i AILEN PRINGLE

אָנהויב פון די סעאַנסען: אין געוו. טעג 4 נאָכמ. שבת, זונטאָג און יום־טוב—12 בייטאָג ∴ דער זאַל ווערט מעכאַניש ווענטילירט

יודישער רעטונגס־קאָמיטעט
צו פערטיילען אָהן־פּראָצענטיגע הלוואות אין לאָדז, שענקעוויטשא 3/5

מאַכט בעקאַנט די ה"ה מיטגלידער, אַז דעם 17־טען מאַי 1931 (זונטאָג) 5 נאָכמיטאָג קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל שענקעוויטשא 3/5

א געוועהנליכע וואַהל־פערזאַמלונג

מיט פאָלגענדער טאָג־אָרדנונג:

1) ערעפנונג פון דער פערזאַמלונג און וואַהל פון א פאָרזיצער; 2) בע־ריכט פון דער פערוואַלטונג און רעוויזיאָנס־קאָמיסיע פאר דער טעטיגקייט פון יאָהר 1930, ווי אויך בעשטעטיגונג פון בילאַנס אויפ׳ן 31 דעצעמבער 1930; 3) בודזשעט אויפ׳ן יאָהר 1931; 4) פרייע פאָרשלאָגען. די לעצטע מוזען זיין געמעלדעט דער פערוואַלטונג ביז ן 14־טען מאַי 1931.

בעמערקונג: פאַלס ס׳וועט נישט קומען צו דער פערזאַמלונג די בעשטימטע צאָהל מיטגלידער לויט אַרט. 21, וועט די פערזאַמלונג פאָרקו־מען דעמזעלבען טאָג מיט 2 שעה שפּעטער מיט דערזעלבער טאָג־אָרדנונג, און וועט גילטיג זיין ביי יעדער צאָהל אנוועזענדע מיטגלידער לויט׳ן אַרט. 22.

Dr. med. J. Lubicz

כירורג־אָרטאָפּעד
Gdańska 28, tel. 183-17
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער אייגענע פּראַצאָהניע פון זעמעליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: הקלעדקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גאָרסעטען א. ז. וו.
נעמט אָן פון 2,30 ביז 4,30 נאָכמיטאָג.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספעציאַליסטען
רענטגען־אינסטיטוט
און ערצליך־דענטיסטישער קאַבינעט

זגערזשער 17, טעל. 116-33

ד"ר גאָלדשטיין־פאָלאַק אויגען־קראַנקה. פון 1–2
ד"ר וויינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1–2 און פון 6–7
ד"ר יוסטמאַן נערווען־קראַנקה. פון 12–2
ד"ר סטופעל רענטגען פון 12–2 און 4–6
ד"ר פאַפּיערני פרויען־ און געבורטס־הילף פון 1–1½
ד"ר קאַנטאָר כירורגישע קראַנקה. פון 5–6
ד"ר ראַקאָווסקי נאָז, האַלז און אויערען־קר פון 10–11, 2–3 און פון 6–7
ד"ר ראָזענצווייג קינדער־קראַנקהייטען פון 11–12 און פון 4–5
ד"ר רוזשאַנער הויט־ און געשלעכטס־קר. פון 1–2
נ. ראָזעס צאָהן־אַרצט פון 9–1
א. גראָדזענטשיק צאָהן־אַרצט פון 3–7

צאָהן־סוגדהיילונג, בעליכטונגען, קוואַרצען, סאָלוקס א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען א רענטגען־אינסטיטוט. — היילונג פון הויט־קראַנקהייטען פון קאָפּ (פאַרך) מיט רענטגען־שטראַלען, פאַר בעשטראַלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ־לאַמפּען, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע

אַלע מעגליכע אַנאַליזען.

אימפּפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין).
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
וויזיטען אין שטאָט.

א לערן־יונגעל

צו א גוט פאַך באַלד געצאָהלט ווערט געזוכט. צו ערפאַהרען פיעטריקאָווער 88, וו. 22

א שדכן

קען זיך מעלדען. די אַדרעס צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטראַציע פון דער צייטונג. 2460

א שותף

צו אַן׳איינגעפיהרט אייז־נעשעפט, מוז זיין פי־זיש שטאַרק צו דער דאָ־זיגער מיטאַרבייט, קען בעזיצען ביז 1000 זל. אָפּערטען אונטער „שותף" אין אַדמ. פון דער צייטונג

DR. MED.
Haltrecht

ספּעצ.־אַרצט פאַר הויט און געשלעכטס־קראַנקה., נעמט אָן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאָכמ. און פון 6 ביז 8.30 אָוו. זונטאָג פון 9 ביז 1 בייטאָג.
פיעטריקאָווער 10
נעמט אָן אין לעטשניצע סאַניטאַס Śródmiejska 8 פון 2 ביז 3 נאָכמ.

Dr. med.
W. Eychner

גינעקאָלאָג־אַקושער
זגערזשער 11
טעלעפאָן 134–72
נעמט אָן פון 2–3 נאָכמ. און פון 7½–9 אָוענד.

עס ווערט געזוכט
א וואוינונג

פון 2 עווענטועל 3 צימער און קוך מיט אַלע בעקוועהמליכקייטען אין צענטרום שטאָט. אָפּערטען אין אַדמ. סוב. „וואוינונג"

צו פערקויפן
—: אין :— **קאַלומנאַ**

עווענטועל צו פערמיטען

אַ הויז, בעשטעהענד פון 1 צימער און קוך אין וואַלד נעגען א ביליגען פרייז. צו ערפאַהרען ביי בוימגאַרטען, קאָנסטאַנטינער 38. 2662

יעדער איינציגער
מעבעל

האָט זיך איבערצייגט, אַז פאַר דיוואַנעס, פעלצען, נייה־מאַשינען, גאַרדעראָבען א״וו צאָהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאַן שענקעוויטש 23

טעלעפאָן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצט מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה

אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך
אז תשכן בטח ושאנן כי הלך בתום
ילך בטח ומעקש דרכיו יודע

איבער דעם זאָלסט נאָר קומען און ביירא

פון ד. מאַנעלאַ

וואָס איז איבערגעטראָגען געוואָרען פון צווייטען הויף אויפ׳ן ערשטען הויף פיעטריקאָווער 17, לינקע אָפיצינע פּאַרטער, טעל. 124-95

וואו ס׳ווערט ווייטער ערלעדיגט פּינק־טליך און געוויסענהאַפט געשריבען אַ־לערליי ביטעס: צווילגע, קאָרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָלאַציעס, קלויזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, וועגען דירות אין אויסלאַנד ראַזיעמטשע, ווי אויך איבער־זעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

בעמ.: קלויזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס ווער־דען בײַ מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה

מיט אַכטונג ד. מאַנעלאַ,
פיעטריקאָווער 17, 1־טער הויף

Dr. Z. RAKOWSKI

פאַר אויערען־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקהייטען
9 קאָנסטאַנטינער 9 טעלעפאָן 127-81
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 2 — 3

Doktór KLINGER

ספּעציאַל־אַרצט פאַר ווענער שע. הויט־ און האָר־קראַנקהייטען
ANDRZEJA 2, tel. 132-28
נעמט אָן פון 9–11 פריה און פון 5–8 אָוונט און פון 1–2 נ"מ אין דער „לעטשניצע פיעטריקאָווער 62"

Dr. med. N. ROZEN

צאָהן־כירורג
קראַנקהייטען פון צייהן, דזיאַנסלעס, גימען א.א.וו. צייהן־רעגולירונג, רענטגען־דיאַגנאָסטיק.
אַנדזשעיאַ 7, טעל. 216-57.
עמפּפאַנגס־שעהן, פון 3–7 נאָכמ.

Dr. med. H. Karaś

אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען
זגערזשער 16
נעמט אָן פון 11 ביז 1 און פון 3 ביז 7 אָוענד.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו.
זונטאָג און יום־טוב פון 9–1 פאַרם.
בעזונדערער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

אַבאָנאַמענטס־פּרייז: אין לאָדז – 5 זל. א חודש מיט צושטעלען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ [illegible] א חודש; אין אויסלאַנד – 8 זל.
פאַר׳ן אינהאַלט און טערמינען די אַנאָנסען איז דער פערלאַג [illegible] די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען־פּרייז: פאַר׳ן מילימעטער—18 גר. [illegible] 24 גר. [illegible] 8 [illegible]
אין טעקסט—40 [illegible] 60— [illegible] 4
[illegible] מילימעטער—12 [illegible] 16— [illegible] 8
[illegible] 80 [illegible] 100 [illegible] 10 גר. [illegible]

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. [illegible]
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska [illegible]